МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО
СВЕТ

арадувл 1923 шера дехь

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГІалгІай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета а орган
Орган Чечено-Ингушского областного, Грозненского городского комитетов Коммунистической партии Советского Союза и Верховного Совета Чечено-Ингушской АССР

№ 11 (2636)
КІиранди
4
февраль,
1962 шу.
Мах 2 кеп.

АГИТАЦИОННО-МАССОВИ БОЛХ—ЛАКХАЧА БОАРАМГА

ЦІаккха ца хиннача тайпара политически къахьегамеи хьинар айденна парте XXII съезда исторически решенеш кхоачашъеш ба советски нах.

Коммунистически общество хьалъеш дерригача халкъо беча юкъарча балхаца лоархІамболлаш дакъа лоацаш ба идеологически фронта болхлой а. Цар балха керттера моттиг дІалоац Программана пропаганда еш, къахьегамхошта коммунистически кхетам луш беча балхо.

Вай парти халкъа долча ираза яхаш я. Цун девиз а хинна дІаэттад Іалальмате дика дешаш: «Дерригa а сага духьа, сага вахара духьа». Цудухьа наха кхетам луш юкъехьош дола парте дош цІена, дег тІара доагІаш хила деза.

Вай мохк хІанз СССР Лакхехьарча Совете хургдолча хоржамашта накъа бода. Цо лоархІамера а доккхий а керда декхараш оттаду пропагандисташтеи агитатораштеи хьалхашка. Агитаторен пропагандистеи дийна, бакъдола дош кхы а чІоагІагІа декаш хила деза промышленни предприятей цехашка, колхозий фермашка, клубашка, харжархой цІеношка.

Хоржамий участкаш — агитационно - пропагандистски балха центраш я. Боккха лоархІам болаш а кхоачашде дезаш а гІулакх да харжархошта хьалхашка партийни, советски, боахама, профсоюзни, комсомольски кулгалдеча болхлоша, производства новатораша, лораша, хьехархоша, кхыча специалисташа къамаьлаш делга. Боккхача безамца дакъа лоац бахача наха хаттарийн жопийн сайренашка, беседашка, книжкаш дешарий конференцешка. Цу тайпара мероприятеш агитпункташка, клубашка, культура ЦІеношка каст-каста е еза.

ХІанз керттерадар — парте XXII съездо дІадеххача тайпара идеологически болх вІаштІехьбаккхар да.

Вай республика районашкарча дукхача партийни организацеша чІоаггІа уйла тІайохийташ вІаштІехьбаьккхаб наха юкъера агитационно - массови болх, дІахьожабаь а болх беш а ба агитатораш, царца инструктажаш, совещанеш ю, хІаьта цар балха хьалхле лелаю. Хоржамашка кийчлуш беш бола болх дика вІаштІехьбаьккха дІахьу Грозненски, Ленински, Ножай - Юрта районашкарча партийни организацеша.

Цу районашкара дукхагІа бола агитатораш шоашта тІадиллача гІулакха бизза лоархІам а беш дукхагІа пайда баргболча тайпара харжархошта юкъера агитационно-массови болх дІахьош ба. Агитпункташка а кварталашка а цар еш йола беседаш предприяте, колхоза, совхоза, района вахарца бувзам болаш я.

ХІанз СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ увттабеш латтача деношка кхы а чІоагІагІа теркам тІаборхийташ харжархошца агитационни болх беш ба агитатораши пропагандисташи.

Цхьабакъда, хІанз а таханарча дено дІабеххача боарамах вІаштІехьбаьккха агитационно-массови болх ца беш, къаеннача формаех из беш моттигаш я.

Цхьайолча районашка эсала кийчъяьй агитпункташ, клубашка, культура цІеношка гойтара агитаци яц, художественни самодеятельноста коллективаша харжархошта концерташ увттадац. Къаьст-къаьстача партийни организацеша агитколлективашта инструктажаш йиц, хІаьта хоржамий кампани йолча хана бе безача массово-политически балха планаш увттаьяц. Агитационни балха кІезига юкъеоз интеллигенци, специалисташ, производстве хьалха латтараш.

Цу тайпара кхоачамбоацараш да Курчалой, Наьсарен районашкарча цхьайолча агитпунктай, агитколлективай балхаца.

Боккха лоархІам болаш да хІара агитаторо, хІара пропагандиста наха юкъе беш бола кхетама болх парте керда Программа кхоачашъяра къахьегамхой оарцагІбоахаш белга. Бизза пайда эца беза пропаганда, агитаци, кепа йоазув, радио, телевидени, кино, культурно-просветительни болх литература, искусство санна йолча парте идейни средстваех.

Къахьегамхошта дІадувца деза дукххача бІаьшерашка адамашта дагадаьллар, дунен тІа эггара сийрдагІа дола вахар — коммунизм хьалъелга мишта кхоачашхулаш латт.

Вахаро хІара денна Іалашбу агитатораши пропагандисташи дикача, кердача материалашца. Соахка декабрь бутт чакхбоаллаш хиннача идеологически балха хьакъехьарча дешай Ерригсоюзни совещане вІашагІтехай идеологически фронта тайп-тайпарча участкашка Іоаяь боккхача маьхера опыт. Совещане белгалдаьхача идеологически балха лоархІамерча дешаех хадданза пайда эцаш хила беза агитатораши пропагандисташи.

Укх деношка харжархошца тІагІертта агитационно-массови болх барал лоархІамегІа а сий долашагІа а декхар дац агитатора. Парте решенеш, паччахьалкхен планаш кхоачашъе къахьегамхой оарцагІбахара тІаберзабе беза из болх.

ХІанз мехка шерра яржаш латт укх шера март бетта хургйолча КПСС Центральни Комитета Пленума сийна дІайолаяь социалистически яхь. Цу даьккъе а доккхий декхараш латт агитатораштa хьалхашка. ЦК Пленума даха мадоаггІара накъа гІоргда яхача лозунгаца дІабахьа беза хІара агитаторо ший болх.

Хьинаре къахьег семилетка диълагІча шера совнархозе чуйоагІача подсобни предприятей контора ремонтно-механически цеха коллективо.

Доккхий а чІоагІа бехктокхаме а декхараш тІаийцад болхлоша укх шера.

Дика къахьийгад цу коллективо кердача шера хьалхарча бетта. Оборудованена ремонт яра январь бетта план ханал 3 ди хьалха кхоачашъяьй, ара мел хийцача продукцеца брак хиннаяц.

Къаьстта дика болх беш ба токараш Горохов Федор, Соколов Анатолий, Актаев Або, кхыбараш а.

СУРТА ТІА: начальник Н. Дубов токара Ф. Гороховна задани дІалуш воалл.

И. ПЛИЕВА сурт.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕНГА ХЬАЙБАШИ ШУРЕИ ЙОХКАРА ХЬАЛХАРЧА КВАРТАЛЕРА ПЛАН РЕСПУБЛИКА РАЙОНАША КХОАЧАШЪЯРА СВОДКА

(1962-ча шера 1-ча февралерча хьалах)

	Процентаща Хьайбаш	Процентаща Шура		Процентаща Хьайбаш	Процентаща Шура
Первомайски	147	20	Надтеречни	39	34
Советски	105	5	Шаьла	37	27
Курчалой	102	23	Сунженски	37	33
Ведана	69	11	Наьсарен	35	38
Каргалински	68	37	Шелковской	34	30
Ножай-Юрта	52	9	Наурски	24	25
Ачхой-Мартана	47	30	Гудермесски	23	28
Урус-Мартана	45	22	Грозненски	14	29
г. МагІалбик	40	29	г. Грозный	—	26

* * *

Чакхбаьннаб семилетка диъ-лагІча шера хьалхара бутт. Итогаша хьахьокх республикерча дуккхача колхозийн совхозийн хьайбаш леладераш, КПСС XXII съезда решенешта къахьегама толамашца жоп а луш март бетта хургйолча КПСС ЦК Пленума сийленца накъа баха кийчлуш болга.

Паччахьалкхенга хьайбаш дохкара 1962-ча шера 1 квартала план ханал дуккха хьалха кхоачашъяьй Первомайски, Советски, Курчалой районаша. Хьайбай заготовкаш иштта дика лел Каргалински. Ведана, Ачхой-Мартана, кхыча а районашка. Цхьабакъда, хьайбашта заготовкаш яра ерригача республике а 25 процент лоацаш йолча Грозненски районо алхха 14 процент мара кхоачашъяьяц хьалхарча квартала план.

Паччахьалкхенна шура дІаялара гІулакх дикагІа лел Сунженски, Каргалински, Наьсарен районашка. ТІеххьарча декадах, еррига республика чулаьца аьлча а, кІезиг-дукха тоаденнад паччахьалкхенна шура дІалулга. Цхьабакъда, соахка январь бетта енначул кІезигагІа я республико укх шера пачхаьалкхенна дІаенна шура. Цу гІулакха къаьстта тІехьаюсаш я Урус-Мартана, Курчалой, Ножай-Юрта, иштта кхы йола районаш.

Укх сурта тІа шоана бІаргагу (аьрдехьара аьттехьа) аппаратчикаш Василий Парфенов, Владимир Таев, Александр Аристов, слесарь Петр Запорожцев. Цар болх беш йолча Грозненски химически завода № 17-18 йолча цеха коллективо байнача бетта план 105 процент кхоачашъяьй. Ара мел хийца фенол 1-ча сортах чакхдаьннад. Цу балхаца хьинаре дакъа лаьцад говзача аппаратчикаша.

Дика дІаболабаьб цар семилетка диъ-лагІча шера шоллагІа бутт.

И. ПЛИЕВА сурт.

Халкъо увттабу ший кандидаташ

г. ГРОЗНЫЙ

СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ увттабе болабеннаб вай мехка. Іалальмате дикача хана дІахьу укх шера хоржамий кампани. Парте XXII-ча исторически съездо сийрдабаьккхаб советски наха коммунизмага бода никъ. ХІанз мехка пачхаьалкхен Іаьдала Лакхехьарча органа депутаталла кандидаташ увттабеча хана Коммунистически партена гонахьа кхы а чІоагІагІа кхоталуш ба вай мехкара къахьегамхой.

Хоза кийчъяьяр селхан Грознерча Центральни ремонтно-механически завода клуб. Зал хьалйизаяр завода болхлоех, инженерно-технически болхлоех, гІулакхера барех. Уж гулбеннабар СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ оттабара хетаяь собрани е. Эггара хьалха къамаьл даьча цеха начальника коммунистически къахьегама ударника И. Ф. Соболева предложени лу № 434 йолча Грозненски городской хоржамий округе гІолла Союза Совета депутаталла кандидат КПСС Центральни Комитета Хьалхара секретарь а СССР Министрий Совета Председатель а вола **Никита Сергеевич Хрущев** оттаве, аьнна.

Нов. Соболева енна предложени хьаллоацаш къамаьлаш дир собране коммунистически къахьегама ударника, слесара нов. Марковске, коммунистически къахьегама ударника нов. Неговора, нормироване инженера нов. Чичукас.

Собране гулбеннараш берригаш раьза а болаш тІаийцар из предложени.

Къамаьл де дош лу завода керттерча инженера Г. Г. Парсаданова. Цо предложени елар № 434 йолча Грозненски городской хоржама округе гІолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла кандидат **Геннадий Иванович Воронов** (КПСС ЦК РСФСР гІолла йолча Бюро председатела заместитель) оттаве, аьнна. Из предложени хьаллоацаш къамаьлаш дир собране коммунистически къахьегама ударника, сварщика нов. Инютина, коммунистически къахьегама ударника, инженера Громова, коммунистически къахьегама ударница, вулканизатора Кудиновас, хІаьта из предложени массане могаяь тІа а ийцар.

Предложени йоалае дош делар коммунистически къахьегама ударница, мастера Н. К. Енгулатовайна. № 434 йолча Грозненски хоржамий округе гІолла СССР Лакхехьарча Совете хоржача Союза Совета депутаталла кандидат Грозненски нефтемаслозавода воккхагІа вола оператор **Виктор Васильевич Шелубцов** оттаве, аьнна предложени елар цо.

Нов. Енгулатовай предложени хьаллоацаш къамаьлаш дир собране коммунистически къахьегама ударника, слесара нов. Иванова, слесара нов. Хажиева. Из предложени тІаийцар собране.

☆ ☆ ☆

Грозненски № 434 йолча хоржамий округе гІолла СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ оттабара хетаяь собрани йир Грознерча «Октябрьнефта» НПУ телемеханизированни промысле а.

«Октябрьнефта» телемеханизированни промысла болхлойн гІулакхера барийн цІерах 434-ча хоржамий округе гІолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла кандидат КПСС ЦК Хьалхара секретарь, СССР Министрий Совета Председатель нов. **Никита Сергеевич Хрущев** оттаве, аьнна предложени елар промысла оператора Е. Александровас. Цо енна предложени хьаллаьцар слесара нов. Абдулаева, воккхагІа волча механика В. Корниенкос, хІаьта из предложени массане могаяь тІа а ийцар.

Оператора нов. Петрова предложени елар Грозненски нефтемаслозавода воккхагІа вола оператор **Виктор Васильевич Шелубцов** шоай коллектива цІерах 434 хоржамий округе вІашта СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат оттаве, аьнна. Массава раьза а волаш тІаийцар из предложени собране хиннараша.

СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидат РСФСР йолча КПСС ЦК Бюро председатела заместитель нов. **Воронов Геннадий Иванович** оттаве, аьнна йоалаяь предложени а могаяь тІаийцар собране.

☆ ☆ ☆

СССР Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ увттабеш собрани хилар Грозненски нефтемаслозаводе. 434-ча Грозненски городской хоржамий округе гІолла СССР Лакхехьарча Совета Союза Совета депутаталла кандидаташ **Н. С. Хрущеви, Г. И. Вороновн, В. В. Шелубцовн** оттабе, аьнна енна предложенеш массане могаяь тІаийцар собране хиннараша.

УРУС-МАРТАНА РАЙОН

Дукха нах гулбенна, йоккха собрани хилар Урус-Мартана района ГІойтІарча школа коа. СССР Лакхехьарча Совета депутаталла болча кандидаталла дикагІа бараш оттабе гулбеннабар «Красноармейский» совхоза болхлой, гІулакхера бараш.

Эггара хьалха цІи яьккхар **Н. С. Хрущева**, цул тІехьагІа предложенеш йоалайир **Д. С. Полянскийн А. Д. Кагермановн** депутаталла кандидаташ оттабе, аьнна.

Уж предложенеш собране хиннараша массане мога а йир.

СОВЕТСКИ РАЙОН

Советски района Кирова цІерахча колхозе селхан СССР-а Лакхехьарча Совета депутаталла кандидаташ оттабара хетаяь колхозхой собрани хилар. Собране къамаьл даьча колхоза партбюро секретара нов. Гудаева 572-ча Урус-Мартана хоржамий округе гІолла СССР-а Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла кандидат КПСС ЦК Хьалхара секретарь, СССР Министрий Совета Председатель **Никита Сергеевич Хрущев** оттавар ловш предложени елар. Из предложени хьаллаьцар фельдшера нов. Дурдишевас а.

Цул тІехьагІа предложенеш елар СССР-а Лакхехьарча Совета Къамий Совета депутаталла кандидат РСФСР Министрий Совета Председатель **Дмитрий Степанович Полянскийн** Урус - Мартана района «Красноармейский» совхозера коммунистически къахьегама бригада бригадир **Алхазур Кагермановн** оттабе, аьнна.

Цу тайппара, собране хиннараша берриганеша мога а яь тІаийцар **Н. С. Хрущеви, Д. С. Полянскийн, А. Кагермановн** 572-ча Урус-Мартана хоржамий округе гІолла Къамий Совета депутаталла кандидаташ оттабара предложенеш.

КПСС ЦК ПЛЕНУМА НАКЪА ДОЛХАШ

ДУККХА СОВДОАККХАРГДА ВАЙ ДУЛХ

☆ ☆ ☆

Из декхар кхоачашдергдола керттера кхоачам—хьакхарчи оалхазараши сихха дебадар

Сунженски района юрта боахама къахьегамхоша Нохч-ГІалгІай АССР берригача колхозхошка, совхозий болхлошка, специалисташка, Іилмахошка, юрта боахама берригача болхлошка даь

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

ДІадоладеннад семилетка диъ-лагІа шу — вай мехка коммунизм хьалъяра сийлахь-йоккха Программа тІаийца парте XXII-гІа съезд хинначул тІехьагІа хьалхара шу. Вай йоккхача Даьхен массайолча миІингера хоза кхааш ух парте белгалдаь декхараш кхоачашдеш, хургйолча КПСС ЦК Пленума баха боаггІача тайпара накъа бахара кийчо еш боахкача советски наха йоахача къахьегама коталоний хьакъехьа.

Дерригача советски халкъаца цхьана политически къахьегамен хьинар чІоаггІа айденна а болаш парте белгалдаь доккхий декхараш кхоачашдар духьа къовсам лоаттабеш ба колхозни Сунжера юрта боахама къахьегамхой.

Коммунистически рузкъан када чу шоаш дуллаш дола рузкъа дебаде гІерташ болча района ахархошен хьайбаш леладерашен дІадахача шера дукхагІа хьа а даьккхад, пачхаьалкхенна дІа а деннад ялати кхыйола юрта боахама продукташи. Ялат кийчдара план 118 процент кхоачашъяьй. Районо тІеххкхоачашъяьй пачхаьалкхенга дулх, шура, тха дохкара план.

Из декхар кхоачашде новкъостал дир тхона шерагара шерага оаха дукхагІа дІаювш йолча хьажкІаша. 1960 шераца нийсйича Даьхенна шоззеи ахаззен дукхагІа дІаеннай хьажкІаш — укх тІеххьарча пхе шера ехкараш миссел я уж. Духхьал цо, низ болча культура хьажкІаша, йиш хилийтар колхозашка керттера декхараш кхоачашде: ялат дукхагІа даккха, юкъарча хьайбашта эша доакъарий база чІоагІъе, доахан дебаде, цар продуктивность лакхъе.

ДІадахача шера района колхозашка 19 процент дукхагІа хиннаб божа, царех детта доахан — 16 процент, хьакхарч — 21 процент.

Цхьабакъда, советски нах карагІдаьнначох кхоачамбеш бац. Парте XXII-ча съезда решенеша, зональни совещанешка парте юрта боахама къахьегамхошта хьалхашка оттадаьча декхараша дІадех лаьтта леладара системана юкъе революционни хувцамаш делга, дулхи кхыйола продукташи дикка дукхагІа йоахилга. Из декхар тхона кхоачашдулаpгдолаш да. Ялат, дулх, шура, кхыйола продукташ дукхагІа яхара пайда эцанза йоккхий торонаш я района боахамашка. Уж кхоачамаш сихагІа оарцагІдахара цІенъяь травопольни система дІаяккха а, прогрессивни пропашной системах лаьтта леладарга довла а, гурахьа дув кІа, хьажкІаш, зернобобови культураш, шекара свекла дукхагІа дІае а, Іилманца бакъъяь хьахьекха лаьтта леладареи хьайбай боахам лелабареи системаш юкъехувла а, хьалха латтарашта карагІдаьннараш ерригача колхозаштеи совхозаштеи карагІдаргдолча тайпара болх вІаштІехьбаккха а беза.

ЦІаькха хьежад тхо дІадувча лаьттай структурага. Керттера уйла тІайохийт оаха доаханна доакъара, хьажкІаш, гуйран кІа, зернобобови культураш, шекара свекла яхара. Баьцаши кхыйола кІезига хьувкъам лу культураши кІезигагІа дІаера чотах 1962 шера ялатийна лаьрхІа 1600 гектар дукхагІа дІаюврггья хьажкІаш, доакъарийна лаьрхІа 750 гектара тІа дІаюврггья оаха шекара свекла. Алхха цу культурай чотах совнагІа 10 эзар тоннал кІезигагІа йоацаш доакъарий единицаш йоахаргья.

Каста онда доалаш дола хьайбай тайпа сихха дегІадоаладара чотах мара лоацдача хана дулх дикка дукхагІа даккха йиш ца хилар дика кхета а деш, **КЕРТТЕРА НИЗАШ ТІАДОХИЙТАРГДА ОАХА ХЬАКХИЙИ ОАЛХАЗАРИЙИ ДУЛХ ДАККХАРА.** Цо торо хулийтаргья баха нах Іалашбара дулх дукхагІа лоаттадаь ца Іеш, дІахо йодача хана доахан дукхагІа дебаде а кІезига дозал дола хьайбаш дулха доаде дІачу ца телийта а.

Къилбаседа Кавказа юрта боахама болхлой совещане дакъа лоацаш хиннараша баьча тІахьехама жоп луш оаха чот яьй пайда эцанза дисача тхоай кхоачамий, хІаьта, юрта боахама продукташ дукхагІа яхареи пачхаьалкхенга йохкареи духьа лаьцача социалистически яхьа юкъе долхаш, оаха тхоашта укх тайппара декхараш тІаэц:

1962 шера ерригача районерча оахама шин гектара лоархІаш 90 килограмм еза йола цхьацца хьакха хьалкхее а кхаьба яккха а;

дулха лаьрхІа 500 эзарнел кІезигагІа доацаш коа тІара оалхазараш хьалкхеде а кхаьба даха а;

дулх 1961 шерарчул 1962 шера 35 процент дукхагІа даккха;

доадаьчул тІехьагІа эзача дулх хІара бІаь гектар долча оахама лоархІаш 1961 шера 29,4 центнер мара даьккха ца хиннача метте укх шера 40 центнер даккха.

Хьакхийн коа тІарча оалхазарийн дулх дикка дукхагІа доаккхийтаргдола практически мероприятеш хІанзале а чакхйоахаш ба колхозий хьайбаш леладераш, зооветспециалисташ, кхы тайпа профессеш йола болхлой. Гурахьа эрше йигача духхьашха яхкачен нанен хьакхарчаша йиш хулийт укх шера хьалхарча биъ бетта колхозий фермашка 11 эзарнел кІезигагІа йоацаш хурскаш хьахилийта. Керда Іоергйолча хурскаштеи дуккха цхьана а йолаш, дукхагІча даькъе дарегІа долча мошача а хий долча а доакъаращца, чуоттаяь кхоабаргйолча хурскаштеи лаьрхІа юртбоахама артелашка шерра хьалъеш латт атта хьалъюлуш а маьха дарегІа а йола помещенеш.

Дика лел коа тІара оалхазараш леладерий гІулакх а. Колхозий оалхазараш леладеча фермашка хІанзале а 135 эзар кІориг яьккхай. Соахкарчул дуккха а хьалхагІа инкубаце диллад кхы а 200 эзар фуъ.

Оаха иштта декхар тІаэц 1961 шерарчул пачхаьалкхенна дукхагІа дІаяла: шура — 21 процент, фуаш — 75 процент;

бІарччача шера чусоцабаь, кортамукъа болаш 2000 етт кхаба, хьайбаш Іалашдара, Іаьсийн кІоригаши кхабара йола кхы тайпа прогрессивни методаш шерра юкъейоалае;

массайолча шурий-товарни фермашка доахан детта механизированни аппараташ оттае; хІара Іатта лаьрхІа 25 тонн силос лаьттах йолла.

Январь бетта 20 дийнахьа района колхозаша пачхаьалкхенна дІаденнад 1.006 центнер дулх — 1961 шера цу ханналца денначул диазза дукхагІа, шозза дукхагІа кийчдаьд фуаш, дукхагІа ехкай пачхаьалкхенга шура.

Нохч-ГІалгІайчен ерригача колхозийн совхозийн къахьегамхой оаха тІахьех оахош дІадоладаь гІулакх хьаллацара — хьакхийн коа тІарча оалхазарийн дулх дикка дукхагІа даккхар духьа лаьцача социалистически яхьа юкъебахара. Ши гектар оахама лоархІаш 1962 шера 100 килограмм дозал дола цхьацца хьакха хьалкхее яха декхар — Къилбаседа Кавказа хьалашка моллагІча а боахама кхоачашдулургдолаш да.

Каста онда доалаш дола тайпа хьайбаш сихха дебадарца воашкара дакъа лоацаргда вай мехка коммунизма материально-технически база хьаеча дерригача халкъа юкъарча гІулакха юкъе.

Декхараш дийца а дийца, массава раьза а волаш тІаийцад районе хиннача юрта боахаме хьалха латтарийн специалистийн собране.

СССР Лакхехьарча Совета хоржамашка

ХОРЖАМА КАМПАНИ ЛЕРТТIА ЧАКХЪЯККХА ЛАЬРХIАД

Укх шера 18-ча марта хургдолча СССР Лакхехьарча Совета хоржамашка чIоаггIа уйла тIаяхийта кийчлуш ба Наьсарен района къахьегамхой. Хоржама кампани лерттIа чакхъяккхара болх тIехь-тIехьагIа тоалуш, шерлуш латт.

СССР Лакхехьарча Совета Къамий Советеи Союза Советеи окружной хоржамий комиссешка кандидаташ увттабара собранеш яьй районе.

Хоржама кампани лерттIа дIаяхьара агитколлективаш вIашагIъеххкай партийни организацеша. Агитпунктай заведующелла 18 саг чIоагIваьв КПСС райкомо. ХIанз чуийнна хоржамий участкаш кийчъеш латт районе.

Хоржама положени мел лоархIам болаш я а, хоржамаш дика чакхдахара де дезача балхий план а дIайовзийташ юрта Советий председателащцеи секретаращцеи совещани яьй райисполкомо дукха ха йоаццаш.

Харжархошта юкъе массово-кхетама болх къаьстта дика дIаболабаьб Пхьилекъонгий-Юртарча М. Ведзижев керте латтача агитколлективо. Дика кийчъяьй юртарча клубе хьайийла агитпункт а.

Кастта хургдолча хоржамех, «Советски хоржама система — дерригача дунен эггара демократическегIа я», «СССР гражданашта Советски Конституце енна бокъонаши декхараши» яхача а иштта кхыйолча а темаех юрта бахача къахьегамхошта беседаш ю агитатораша Горчханова Раяс, Мурзабеков Къурейша, Барахоева, иштта кхыбараша. ХIаьта массехк лекци йийшай агитатораша. Иштта агитатора нов. Барахоева КПСС XXII исторически съезда материалаш ювцаш лекци а йийшай.

ДукхагIа бола агитатораш хьехархой ба. Цар шоаш бахача моттигашка производстве балха боацараштеи цIен-ноаноштеи юкъе лелабу агитационно-массови болх. Районе вIашагIтехача агитатораша лаьрхIад хоржама кампани лерттIа чакхъяккха.

Н. ПАШЕННЫХ.

Агитатораш—кварталашка

СССР Лакхехьарча Советe дергдолча хоржамашта дика кийчо еш ба Октябрьски района къахьегамхой.

Райисполкома решенех цига вIашагIтехай хоржамий 38 участок. Харжархой списка̌ш оттаяьй хIара участке. Общественни актива юкъеззав дикагIа болх бергбола цхьа эзар гаргга агитатор-пропагандист.

Районе вIашагIъеххкача агитпункташа шо-шоай хоржамий участке шерра политически болх дIабоаржабаьб. Масала, «Октябрьнефта» мехкдаьтта промыслови управлене, №№ 5, 28, 23, иштта кхыйолча школашка хьайийлача агитпункташа дика лелабу хоржама кампани лерттIа чакхъяккхара болх. Харжархошта КПСС XXII исторически съезда решенеш ювцаш, парте керда Программа дIайовзийташ, семилетка дилагIча шера халкъа боахама хьалхашка латта декхараш, Коммунистически партеи Советски правительстваи чурча а арахьарча а политика лоархIам бувцаш беседаш яьй.

Дукха ха йоаццаш районни агитаторий собрани яьй парте райкомо. Цига дIадахача шера Октябрьски района предприятеша баьча балха итогаш ювцаш къамаьл дир райкома секретара нов. Вагабова, хIаьта хоржамий кампани лакхарча боараме дIаяхьара бе беза агитационно-массови болх белгалбаьккхар цо. Цул тIехьагIа балха опыт ювцаш къамаьлаш дир собране гулбеннараша. Лекторе балха опыт йийцар № 28 йолча школа парторганизаце секретара нов. Федоровас, Крупске цIерахча культура Двореца директора нов. Слободске массайолча хана болх беш йолча агитпункте харжархой вIашагIбеттабалар а цига беча агитационно-массови балхах а дийцар.

Гулбеннача агитатораашта дерригдунен халкъашта юкъерча положенех лаьца сакъердаме лекци йийшар КПСС Нохч-ГIалгIай обкома лекторски группа кулгалхочо нов. Лина.

И. МАЙОРОВ.

Къахьегам—сага ираз

ХIаьтта чура кокс ара а баьккха кхоачаш шелъяланза латтар батареяш. Бе йоаллаш электрически лампа а йолаш царех цхьан батарей чу уйла тIаяхийта болх беш воаллар 6—7 кубови батареяш яхача установка оператор Муртазалиев Зайнди.

Парафин, бензин, фатаген, иштта кхы дукха продукташ мехкдаьттах хьакъоастаяь юхедисача мазутах кокс беш я уж батереяш. Отходех кокс хьабара 430—450 градус йIовхал хила еза батареяшка. Фо арадаххал Iург доаллаш хилча а батарей экхар кхерам ба. Из бехктокхамера болх беш ва Зайнди. Мазут чухеца кийчъяьча батареяшка лаьрххIа хьаже чакхвоал оператор.

ЗIамига волча хана денз къахьегам дукха безаш, ший ираз цунах доаллилга ховш хьавенав нов. Муртазалиев. Грозне хинна мехкдаьтта чакхдаккхара гIулакхаш Iомаду школа 1932—1935 шерашка йисте а яьккха хIанз ше болх беча заводе балха вера из. Дешарах дика кхеташ волча къонача технолога кочегаралла болх беш 4 бутт баьлча, оператора помощникалла хьожавир Грозненски мехкдаьтта чакхдоаккхача завода дирекце. Укхаза дIадоладелар цун бокъонца дола къахьегама вахар.

1957 шера ше хьалха балха хиннача заводе оператора помощникалла балха вера Зайнди. ЧIоагIа хоза хеташ тIаийцар из завода технологаша. Бакъда, дуккхача хана ший специальностах болх ца беш хиннача сагэ халонаш нийсъелар. Дукха хIамаш дицденнадар. Зайнде кердадоах шийна дицденнараш, Iомаю тIеххьара араяьнна техника.

Технически литература дешаш, гонахьарчар дечунга бIарг локхаш ший балха говзал лакхъе гIертача Зайндена новкъостал дир установкерча технологаша.

ТIехдика экзаменаш дIа а енна, 1957-ча шера денз операторалла болх беш ва нов. Муртазалиев. Масса а оагIорахьара дика гIулакхаш гойта саг вицваланзар завода кулгалхошта а. Коммунистически къахьегама ударника цIи тиллай Зайндех. Из сий дола цIи еза а лелаю цо. Парте XXII-ча съезда хьалхарча вахте оттарца даха доладаь къахьегама толамаш лоха долийташ шу чакхдаларга хьавера из. Даьхенна планал совгIа бIаьш тоннаш дикагIа бола кокс белар. ХIаьта кердача шера хьалхарча бетта план а 105,5 процент кхоачашъяьй цо, дуккха пари, электроэнергии, мазути кхо а деш.

Установке а цехе а дикагIа болча рационализатораашта юкъе латт Зайнди. Укх тIеххьарча хана цо еннача предложенеша боккха пайда бир производствана. Масала, балха процессаш вIаши ювзаенна йолча шин установкана юкъера труба ийккха мехкдаьтта продукташ Iоухаш хилча установка цаI шоллагIчох хьакъоастае вIаштIехьдалацар. Из бахьан долаш дуккха продукташ Iоихь я а йовра, хIаьта ехачара турба тоаяллца йолча хана шаккха установка болх ца беш сеца латта езаш а хулар. Муртазалиева еннача предложене тардалийтар авари махилла а уж установкаш вIаши къоаста а яь, царех цхьаннега болх байта. Цу гIулакхо установкай балха овсарле дуккха лакх а йир, цул совгIа продукташ йовлга лох а дир.

Зайнди сайрийнарча школе деша вагIа. 10 класс чакх а яьккха, мехкдаьтта института заочни отделене деша ваха лерхI оператора.

— Юххьанца деша вахача хана цхьадола предметаш низкъало дар шийна, яхаш, — дувц Зайнде. Дешар юкъагIа диса дукха ха яр, дукхагIа дар дицденнадар.

Установка коллективерча лакхехьарча заведенешка деша багIараша, аргI аргIа, дийнахьа цхьан сахьата новкъостал дора Зайндена. ХIанз классе дикагIа дешарий мугIаре ва из.

Дика болхло а дешархо а вола оператор шоай профсоюза комитета председатела заместителалла хержав пхелагIча цеха коллективо. Цул совгIа, шоай установке агитатор а ва из.

Вай мехка коммунистически общество хьалъяра программа чIоагIъяьча парте XXII-ча съезда решенеех лаьца беседаш яьй цо технологашта. Коммунизм хьалъяра программа тIа белгалдаьха къахьегамхой декхараши, хIаьта наьха хургдола иразера вахари дувцаш ладувгIарий дикагIа уйла тIагIоргйолаш ю агитатора ший беседаш.

Цу гIулакхо дикка новкъостал дир технологий балха овсарле лакхъяра. Январь бетта валовой продукци яккхара план 2 ди хьалха кхоачашъяьй, планал совгIа дуккха кокс баькаб, дуккха пари, хийи, электроэнергии кхыйола реагенташи кхояьй Зайнде болх беча установка коллективо.

М. ТУМГОЕВ.

Яржаш латт социалистически яхъ

Семилетка кхоалагIа шу доккхача къахьегама толамащца чакхдаьккхад Грознерча центральни ремонтно-механически завода нов. И. Соболев начальник волча сборочни цеха коллективо.

«Малгобекнефта» НПУ шоллагIча промысла мехкдаьттахоша санна укх шера план ханал хьалха кхоачашъяра тIехь чIоаггIа къовсам лоаттабу цеха болхлоша. «Семилетка диълагIча шерах ударни къахьегама шу дергда вай», — иштта жоп лу механо-сборочни цеха болхлоша малгобекцаша дIадоладаьча гIулакха.

Коммунистически къахьегама сийлен цIи лелаеча цеха коллективо лаьрхIад семилетка диълагIча шера план — 20-ча декабре кхоачашъе, хIара кхоалагIа волча болхлочоа шоллагIа професси Iомае, продукцега дIабода мах лохбе, иштта кхыдараш а.

Уж декхараш толамца кхоачашдара хIара денна шерлуш латт цеха болхлошта юкъе социалистически яхъ. ЦаI санна берригаш а шоай низ а хьинар а ца кходеш къахьегаш ба шера план ханал хьалха кхоачашъяра.

Геттара дика ка яьннай механо-сборочни цеха коллектива укх шера хьалхарча бетта. Январь бетта план кхоачашъяьй 107,7 процент. Планал совгIа пхи эзар сома продукци арахийцай, иштта хьаяьй лебедкашта эша 13 тормозни шкифаш, лакхарча давлене 1 задвижка, гидросъемникий свечай пневматически 2 раскрепитель, иштта кхыраш.

Дукха кердадараш балха юкъехьхьад цеха болхлоша январь бетта. Масала арахийцай сихагIа бурув деттара эшаш йола быстросъемни манифольд. Цул совгIа укх гаргга̌рча хана арахецаргья трактора тIа а латташ йола кердача тайпара трубопогрузчик, лоабата маркхал беш йола смеситель.

Лакхара декхараш тIаийцад кердача шера цеха коммунистически къахьегама ударникаша. ВорхI шера план диъ шереи ах шереи кхоачашъе—из декхар оттадаьд цар шоашта хьалхашка. Царех ба токарь Трубицын, расточник Гашин, токарь Вернигора, Максимов, иштта кхыбараш. Бригадашта юкъе къаьстта доккхий толамаш доахаш хьайоагIа нов. Халиулинас кулгалду коммунистически къахьегама бригада.

КПСС ЦК Пленум хургья, аьнна баьча хоамо кхы а айдаьд болхлой хьинар. Цу денга кхы а доккхагIча совгIаташца накъа гIолга — из да царна дагалаттар.

Р. МАРХИЕВА.

Тхо тайге дахаш а болх беш а да

ЧИТИНСКИ ОБЛАСТЬ. Наькъага хьожаш волча болхлочун цIаи, цунах дIалотадича санна, цунна гонахьа дагIа кхы а пхи цIалги—иштта яр еррига Баляга итт шу хьалха.

ХIанз йовзаргйоацаш эргаяьннай из поселок. Эггара сихагIа йодача цIер-машина бIарчча итт минут йоаккх хIанз цу юкъагIа хьуна промышленноста предприятеш хьалъяьча кердача Балягана тIехъяьнна ца йоалаш. Хьалха леспромхоз хиннача хьахиннай Катангарски хьуна-промышленни комбинат, хьалъеш латт цIенош ду комбинат. СибарегIа балха а баьхка, из моттиг еза а енна, даиман цига баха сайца къона болхлойн специалисташи дукха ба комбинате.

БIаргашта гуш дегIаух поселок. Кердача, цхьайтта шера дешаргдолча школе чудахар хIанз дукха ха йоаццаш бIаьш бераш. Мел эша кхоачам а болаш хьалъяьй больнични городок.

Укхаза, поселке кийчъю комбината эша кадраш а. Автокрановщикаш, столяраш, рамщикаш, трактористаш, трелевщикаш кийчбеча лесотехнически училище деша вагIа укхаза 150 зIамсаги йоIи.

Болх беча кагирхошта хьайийлача сайрийнарча школе деша багIа дуккха мехкарийи кагий нахи. Вузе деша баха кийчбеш йолча курсашка дешаш ба итт класс йистеяьккха баьннараш.

Поселкера общественность боккха низ ба. 6 эзар саг вахача цу поселке алхха цхьа участкови уполномоченни мара вац. Милице лелабеш бола болх халкъа дружина членаша бу. Геттара дика болх беш я кхалнаьха совет а поселка вахаре чIоагIа лоархIамера балхаш ду кхыйола общественни организацеш а.

Боарам боаццаш чIоагIа дегIадаьхкад тайгерча поселке бахача наьха культурни хьашташ. Геттара дика клуби библиотекеи я хьу кийчъеш барий. Музыкальни школе деша дагIа цу гIулакха безам тIабаха дола бераш.

Керда Баляга—Читински области йоккха хьуна центр я. ВорхI шера планах хьалдеча гIирсашта эша герга а херх хьекха а дика хьу тIа а йотташ укхазара массе оагIорахьа дIаух поездаш.

Баляге ба ший художникаш-любителаш а.

Сурта тIа: художника-любитела Николай Федорович Сараева диллача кердача сурта тIараяр цхьайтта шера деша школа я. Из сурт совгIата школана деннад цо. Комсомольски кагирхой бригада бригадир Николай Таюрский (юкъера сурт); Баляга яхача поселка керда дакъа (лохера сурт).

Э. БРЮХАНЕНКО cурташ. ТАСС фотохроника.

ДУКХАГIА УСТАГIАН ДУЛХ ДАККХАРА

Оахача лаьттах хIара 100 гектара лоархIаш укх гарггарча шерашка 100 центнерал кIезигагIа доацаш дулх доаккхилга — иштта да вай республикерча хьайбаш леладерашта хьалхашка латта сийлахьа декхар.

— Из декхар кхоачашдара, — йоах Наьсарен района «Октябра 40 шу» яхача совхоза дикагIа волча жа Iуно Гасаров Саьдакъий Мухтара, — дукха къахьега дезаш да жа кхоабаш дола тхо а.

ХIара бахкача 100 жийна тIехьа 116 Iаьхар хьалкхебир соахка Гасаров керте латтача бригаде. Цох кхоачам беш яц бригада коллектив. Цар дош деннад укх шера бахкаш болча хIара 100 жийна тIехьа 120 Iаьхар хьалкхебе. Шоай дош кхоачашдара, дукхагIа устагIан дулх даккхара йизза йоакхо яьй цар: доакъар шортта а дика а да, жа чудоахка моттиг йIайха я, каста дахка долалургдолча жена мел эша кхоачо яьй.

Х. БЕРСИЕВ.

„Сердало" тIа корреспонденци кепа техачул тIехьагIа

«ЛерттIа вIаштIехьбаьккхабац болх» иштта корта а болаш № 101 йолча «Сердало» газета тIа кепа техача статьях укх тайпара хоам бу КПСС Наьсарен райкома секретара новкъоста Абаднева: «Совхоза производственни совещане статья йийцай, хIаьта цу тIа дийца кхоачамбоацараш бакъ а да.

Iаьсий чудоахкача моттигашта ремонт во ярах, фермерча доахангара шура кIезига яккхарах, зоотехнически учет во лелаярах шурий-товарни ферма бригадир нов. Плиев балхара дIаваьккхав. Отделене управляющена административни бехк баьб. СурхотIарча отделене шурий-товарни фермера белгалдаьха кхоачамбоацараш сихха дIадахара эша гIулакхаш вIаштIехьдаьхад».

☆ ☆ ☆

«СихагIа кийчъе культура учрежденеш» аьнна корта а болаш, «Сердало» тIа кепа техача корреспонденце тIа белгалдаьккхадэр МагIалбика районера цхьайолча культура учрежденеша лерттIа кийчо яь ца хилар.

Цу хьакъехьа даьраш дувцаш ше дайтача каьхата тIа КПСС МагIалбика райкома секретара нов. Санькос язду: «Районе мел йола культура учрежденеш болх бара мел эшачунца Iалашъяьй. Ремонт чакхъяьккхай, кхоачам хиллал доагор а тIаэзад. ЭгIа Ачалкхерча клубагара дIа мел иккха клубаш оборудованецеи инвентарацеи Iалашъяьй... Парте МагIалбика горкомо дIахо а тоаде лаьрхIад культпросветучрежденей балха деш дола доал».

Техника кастта ремонт яь яргья

Кастта КПСС ЦК Пленум болх бе йолалургья, аьнна баьча хоамо чIоагIа гIадбигаб Урус-Мартана районера къахьегамхой. Дикача къахьегама совгIаташца Пленума накъа бахара яхь а йоаржаяь бIаьстан балхашта кийчо еш ба цу районерча «Красноармейский» совхоза механизатораш.

Совхозе ремонт е езаш йолча 55 тракторах тоаяь яьннай 28 трактор, тоаеш латт 16 трактор. Цул совгIа, 28 нохара, 12 квадратно-гнездови, 8 свеклаш дIаювча сеялкашта, иштта кхыча инвентара ремонт яь йистебаьннаб уж. Техникана чеххкеи дикеи ремонт ю совхоза дикагIа болча 3-ча бригада механизатораша Гайсуркаев Iабдуласс, Ибрагимов Мухьмада, 1-ча бригада механизаторащa Хамидов Тузас, Хасанов Абдурашида, Абдурзаков Абуязида, иштта кхыбараша. Цар масса а дийнахьа нормаш тIеххоачашъю. Дукха ха йисаяц «Красноармейский» совхоза ерригача техникана ремонт яь яла.

З. ГЕЛИСХАНОВ.

БIаьстанга кийча да

ТIайоагIача бIаьстенна е еззача тайпара кийчо еш я Надтеречни района «Гвардейский» совхоза ялхлагIа тракторно-полеводчески бригада. Дика кийчъю техника, кхашка удобренеш ехк. дIаде ялат цIенду.

Тха бригаде 12 трактор я. Царех 10 хIанзале ремонт а яь, бIаьстан балхашта кийча я. Шоай тракторашта эггара хьалха ремонт яь йистебаьннаб трактористаш Усманов Хумад, Ташаев Мовсар. Сихха ремонт еш латт юхейисача шин трактора а. Слесаращцаремонтникащца трактораашта ремонт еш ба трактористаш Яхаев Ахъяд, Килоев Мухади, кхыбараш а.

Укх гарггарча деношка ремонт яь йистеяргья еррига тракторашеи тIехьатувса инвентари.

Юртбоахама техникана ремонт ешшехьа а дIаде ялат цIенду ахархоша. БIаьсти дIадуврддола фу «ВИМ» яхача машинаца цIенду. Из болх беш дийнахьа йола нормаш тIеххкоачашъю машиниста Магомадов Джунида.

Семилетка диълагIча шера тха бригада лакхара декхараш тIаийцад. Гурахьа дIадийнача кIина хIара гектара тIара 18—20 центнери хIаьта фуалъяьхача хьажкIий 30 центнери яккхара тIехь къовсам лоаттабергба оаха укх шера. Гурахьа дийна ялат готтача мугIарех дIадийнад, цул совгIа дIадийнача ялатий кхоалагIа дола дакъа «Безостоя-1» яхача кIин фуца дIадийнад.

ЧIоагIа терко тIайохийт бригада кхашка удобренеш яхкара. Из болх беш сийленца къахьег Умиев Iарбе. Дийнахьа йола норма 130—150 процент кхоачашъю цо.

КПСС ЦК Пленум гуллургья аьнна баьча хоамо чIоагIа гIаддигар тхо. Кхы а айденнад механизаторий балха хьинар.

У. УМАРОВ, бригадир.

КПСС XXII съезда решенеш дIайовзийташ

Къахьегамхой сакхетам лакхбара, царна парте XXII съезда исторически решенеш, керда Программа дIайовзийтара боккха болх бе торо йолаш я культпросветучрежденеш. Из кхета а деш дика дIаболабаьб съезда решенешта, парте кердача Программана пропаганда яра болх вай республикерча культпросветучрежденеша.

Парте съезд чакхъяьнначул тIехьагIа культпросветучрежденей болхлой республикански а районни а семинараш хилар, художникий, композиторий, писателий совещанеш йир. Цига белгалдир культура болхлошта хьалхашка латта декхараш, съезда материалаш, решенеш бахача наха дIайовзийтара болх айбара хьакъехьара дешаш.

ХIанз республикерча культура ЦIеношка, Дворецашка, клубашка кердача декхарашка хьежжа эргаяьккха тоаяь гойтара агитаци я, хIаьта съезда материалашта хетаяь тематически сайренаш, диспуташ ю. Иштта Шелковской, Наьсарен, Урус-Мартана районашка «Хьона, хьамсара партий», «Тахан—цхьаннена карагIдаьннар, кхоана — коллектива карагIдувргда», «Болх ца бечо яац», «Нийса вахий-теш хьо?» яхача темаех сайренаш яьй. Библиотекаша рекомендательни списка̌ш кийчъяьй, съезда материалашта хетаяь плакаташ, книжкай выставкаш, витринаш кийчъяьй.

Сакъердаме а дика а тематически сайренаш яьй Сунженски района библиотека коллективо ЦIеча Эскара цIерахча колхозе. Цу районера еррига библиотекаш книжкаш дешачун ший хьаштдолла книжка тархе тIара хьаэца а цунга хьажа а йиш йолаш болх беш я, хIаьта Российски Федераце библиотекаша дIадоладаь гIулакх хьал а лоацаш выходной ди доацаш болх бе а яьннай уж.

Съезда материалаш кIоаргга Iома а еш йолаелар районерча библиотекай коллективаш шоай болх эргабаьккха тоабе. Цу даькъе доккха новкъостал ду библиотекашта парте райкомои республикански библиотекои.

ХIара выставка тIа, библиотекерча плаката тIа, съезда исторически решенешта хетаяь еча беседа тIа къаьгга белгалйоалаш я коммунизм хIаране гIулакх да, хIаьта из хьалъяра дуккха болх бе а цIена ваха̌ш хила а веза яха идея.

Дика кийчъеш чакхйоах районни библиотекаша тематически сайренаш, хIаьта дуккхача библиотекаша дика вIаштIехьъяьккхай Iилма атеистически пропаганда. Цхьайолча библиотекаша «Ислами кхалсаги», «Къинош доахка кхалсаг», «КIалхара даха тха синош», яха книжкаш дувцаш конференцеш яьй.

Дика вIаштIехьдаьккхад юрта боахама карагIдаьннараш, юрта боахама производстве хьалха латтарийи новаторийи опыт ювцаш долча литературана пропаганда елга Наурски района библиотекаша.

Иштта боккха болх бу юрта боахама болхлошта юкъе Ножай-Юрта районни библиотека коллективо а. Цу библиотека коллективо дукха ха йоаццаш «ДарегIа дулх дукхагIа лургда мехка» яхача темах яь радиоконференци юрта боахама карагIдаьннараашта пропаганда яра керда форма я. Цу конференцега кийчлуча хана библиотека болхлоша хьайбай боахама хьакъехьарча дешаех юрта боахама специалистащца цхьана беседаш кийчйир. Конференци хулача дийнахьа районера хьайбаш леладераш ладувгIаш бар радио чу гIолла еча беседашка.

Зоотехника Н. Муртузалиевас дийцар районе дулх дукхагIа даккха йолча торонех, хьайбаш дика Iангара дахарах, хьайбаш леладерий балха опыт ювцаш долча книжкаех, журналаш тIарчеи газеташ тIарчеи статьяех. Доярка Эльясовас, Iаьсий леладеча Темировас, жа Iуно Аздербиева нохчий меттала дийцар тIаийца социалистически декхараш шоаш мишта кхоачашду, шоаш балха юкъекхувлача къахьегама кердача методех.

Дуккхача библиотекаша чIоаггIа уйла тIайохийташ пропаганда ю коммунизм хьалъечун моральни кодекса, хIаьта Шелковской районни библиотеко «Коммунизм хьалъечун моральни кодекс» яха стенд кийчъяьй.

Цхьабакъда, КПСС XXII съезда решенешта пропаганда еш республикерча культпросветучрежденеша беча балха юкъе хIанз а дукха кхоачамбоацараш да. ЧIоагIа мела лелабу из болх юрташкарча цхьайолча культпросветучрежденеша. Иштта Наьсарен районе Аьлти-Юртарча клубе съезда материалех гойтара агитаци яц, хIаьта клубе кинофильмаш хьокхилга мара беш цхьаккха культурно-кхетама болх бац. Иштта эсала лел цигарча библиотека болх а.

Грозненски шурий совхозерча клубе а чIоагIа мела лел съезда материалашта пропаганда елга, тематически сайренаш яц.

Цхьайолча районашкарча клубай художественни самодеятельносташ болх беш яц, хIаьта Гудермесеи Шаьлеи районашка хIанз а керда ца йоахаш КПСС XXII съездага кийчлуча хана яь стендаш, плакаташ, 1961 шера тIаийца социалистически декхараш тIадола стендаш я.

Ачхой-Мартана районера дуккха а культпросветучрежденеш съезда решенешта пропаганда е йола а еннаяц, хIаьта районни культура ЦIенои (директор нов. Абдулаев) районни библиотекои (заведующи нов. Салина) съезда решенешта пропаганда яра план оттаяьяц, гойтара агитаци кийчъяьяц, тематически сайренаш, книжкаш дешарий конференцеш яц, цхьа халхара кружок мара болх беш художественни самодеятельноста цхьаккха кружок а яц цига. Цу районерча Буматара клуб Iан хана болх бара во кийчъяьй, цудухьа геттара во бу клубо болх, чухьа бIеха а шийла а я, съезда решенеех йола гойтара агитаци яц.

Иштта эсала болх беш да Гудермеса района Новогрозненскера мехкдаьттахой культура ЦIа, Октябрьски районера Кирова цIерагIа культура ЦIа.

Дуккхача культпросветучрежденеша съезда решенешта еш йола пропаганда колхоза, совхоза, района, республика хьалхашка латтача декхаращца ювзаш яц, балха хьалха латтарий опыт кIезига ювц.

Юрташкарча библиотекаша мела бу кхалнаха юкъера болх, кIезига ба кхалнах книжкаш дешаш а.

Цу тайпара кхоачамбоацараш культпросветучрежденей балха юкъе хилар парте райкомаша йоаггIача тайпара йоакхо а еш эшача новкъостал а деш цу культпросветучрежденей балха хьалхле ца лелаярцеи бе боаггIача тайпара болх белга царгара дIа ца дехарцеи мара дашха йиш яц.

КПСС XXII съезда решенеш, цо чIоагIъяь керда Программа кIоаргга Iомаелга, уж кхоачашъяра берригa низ оарцагIбоаккхилга — из да хIанз берригa теркам тIабахийта безаш дар, хIаьта цу даькъе культура учрежденеш боккха болх бе торонаш йолаш а я.

Хь. КУРКИЕВА, КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандаи агитацеи отдела заведующе заместитель.

СОВЙОАХАРГЬЯ ЮРТА БОАХАМА ПРОДУКТАШ

Сунженски района ЩIеча Эскара цIерахча колхоза
къахьегамхоша дувц

«Вай лерхIараш ховш да, декхараш белгалдаь да. Балха тIадерза новкъостий!» КПСС XXII-гIа исторически съезд дIакъовлача хана Н. С. Хрущева аьнна уж дег чу дувшаш дола дешаш хьалха а лувцаш чакхдоах таханара балхаш.

Кхашка, хьайбай боахаме болх беча болхлоша, механизатораша, дерригача советски халкъо а санна, чIоаггIа гIадбаха тIаийцаб юрта боахам дегIабар дувцаргдолаш йола аргIанара КПСС ЦК Пленум гулъергья аьнна хинна хоам, цхьатарра юкъебахаб из йоккха событи хулача денна даха доаггIача тайпара накъа дахар духьа лаьцача къовсама.

Коммунистически общество хьалъяра чIоагIа дегIаенача индустрена нийсса эш дикагIа йола юртбоахама продукташ бахача нахаи эшшача боарамера бедал промышленностаи Iалашъе могаргдолаш бола юрта боахам.

Юртбоахама продукци дукхагIа яккхара эггара лоархIамегIа дола гIулакх да бизза а нийса а лаьттаех пайда эцар: **«Юрта боахама производстве лоархIамегIа йола средство,—** яздаьд В. И. Ленина, — **лаьтта да».**

Лаьттах дикагIа, гIойленагIа хургболча тайпара пайда эцара къаьстта йоаккхо яр коммунистически общество хьалъяра гIулакхашца нийса доагIаш да.

Ялат дукхагIа даккхар юрта боахам дегIабоалабара лоархIамегIа дола гIулакх да

Сунженски районерча ЩIеча Эскара цIерахча колхоза кхаш Сунженски аргIан босешка дада. Цу гIулакхо новкъарле ю лаьтта ахара, квадратно-гнездовой хьисапе культураш дIаера, царна лерттIа гIулакх де а уж дика чуэца а хала хул.

Цхьабакъда, цу ерригача халонашеи новкъарленашеи юхатохаргбац юртбоахама продукташ дукхагIа яхар духьа тха къахьегамхоша лоаттабу къовсам. Лаьтта — из тха керттера рузкъа ма дий. 7438 гектар да тха из, цунах:

дIадув лаьтташ — 4832 га
сомий бешамаш — 126,5 га
доахан дажа даьгIенаш — 1984 га
кхыдола лаьтташ — 495,5 га

Еррига агротехнически мероприятеш нийса чакх а йоахаш, цу лаьттаех лерттIа пайда эцаш хилча тхога йиш хургья лаьттанцара а хьайбашкара а шортта юртбоахама продукташ яха.

Колхоза боахаме керттера дакъа дIалоац лаьттанцарча балхаша.

Дукха ха йоаццаш а тIехь эсала лелабора артела боахам. ХIара гектара тIара 3 центнер гаргга мара даккхацар ялат. Лаьтта лeладара гIулакх тIехьадисар бахьан долаш дегIа ца байташ чIоагIа юхабеттар хьайбай боахам. Массаза а эггара низкъалагIа дола гIулакх дар доаханна доакъар Iалашделга.

Кхаш леладелгеи хьайбай боахами селла тIехьабисара маIан малагIа дар? Эггара хьалха из дар траворольни система дукхагIа юкъейоалаярах дIадувча лаьттай структура харцахьа хилар. Дуккхача шерашка массанахьа а травопольни системах лаьтта леладаь хиларо ше дика хилар хьа ца хьекха а ялати кхыйола продукташи дукхагIа яхара декхар кхоачаш ца даь а хиларал совгIа, доккха зе дир юрта боахама. КIезига пайда луш йола баьцаш дIаювш бIаьш гектараш яр. Уж дIаювш дола лаьтташ шердора дикагIа хьувкъам луш йола ялатий культураш кIезигагIа ювш. Из бахьан долаш ялат кIезигагIа а доаккхар, хьайбай боахамера доакъарий база а эсала яр.

1957 шера а тIехь дерригача дIадувча лаьттаех 550 гектар мара дIалацацар хьажкIаша. Царех ялатийна лаьрхIа дIайийна хиннача 250 гектарах хIара гектара тIара хьайоалаш хиннар яцар 8,8 центнер мара, планах яла езараш 12 центнер йолча метте. Цо хьахьокх, хьажкIаш санна йолча лакха хьувкъам луча културай оаха хам баь ца хилар. ТIехьагIа, къахьача опыто кхетадаь дола тхо, оахош дIадувча лаьттай структура хувца доладелар, хьажкIаш дукхагIа а ювш. Цунна нийсса чIоагIа уйла тIаяхийтар оаха цхьан гектара тIара ялат дукхагIа даккхара. Тхо тийшар, дегIаухаш латтача хьайбай боахама эша доакъарий база чIоагIъяра йола йоккха торо баьцашеи кIезига хьувкъам луш йолча кхыча культурашеи а ца хулийташ, духхьал хьажкIаша хулийташ хиларах. Цудухьа 1962 шера дIадувча лаьттай керда структура оттаьй колхоза правлене дуккхача колхозхоша дакъа а лоацаш.

Культураш	1960 шера дIадийна хинна лаьтташ (га)	1962 шера дIадувргдола лаьтташ (га)
Деррига дIадув лаьтташ	4796	4832
ялаташ	2700	2745
царех:		
гурахьа дув ялаташ	2368	2100
цу даькъе:		
кIа	1510	1380
мукх	858	720
БIаьстан юхье дув ялаташ	450	645
цу даькъе:		
кен	100	100
борц	100	85
Ялатийна лаьрхIа хьажкIаш	250	430
Зернобобови яраш	—	30
Технически культураш	490	650
царех:		
гидуаргаш	450	600
коартолаш	40	50
Доакъараш	1383	1347
царех:		
Силоса лаьрхIа хьажкIаш	278	500
мошача доакъарийна гурахьа юврaш	370	350

ДIадувча лаьттай структура цу схемах дика гуш да, кIезига хьувкъам луш йола культураши дуккхача шерашка тIаювла баьцаши кIезигьяра чотах 1960 шерарчул 400 гектар дукхагIа хьажкIаш дIае лаьрхIа хилар.

ДIадахача шера ялатийна лаьрхIа дIадийна хинна лаьтташ 400 гектар гаргга дар. Цу тIара оаха хIара гектара тIара 29 центнер йоаккхаш хьажкIаш яьхар. Цхьабакъда, планах лаьрхIачул хьажкIаш дукхагIа яьхаяле а, яха йиш йолчул кIезигагIа яьхар оаха уж. Цун бахьан ер дар. Хьалхарча поколенех долча «ВИР-42» яхача фуца квадратно-гнездовой хьисапе дIайийнаяр хьажкIаш. ДIаделе хьалхагIа тайп-тайпарча юртбоахаме зулам дерашта духьала гранозани гексахлорани а теха фу кийчдаь доллашехьа а, еррига дIайийнача хьажкIех 35 процент ярех нIаний летар. Цудухьа кхы а тIехьа тIае йийзар хьажкIаш. ТIехьа тIаювча хана мугIараш кега а денна, хьажкIашта урагIеи пхорагIеи культиваци е йиш йоацаш дисар тхо. Из бахьан долаш лерттIа дегI ца дахьаш а тоа ца луш а йисар хьажкIаш, хIаьта цудухьа хьувкъам а лоха хилар.

ХIанзалца оасарах хьажкIаш цIен ца яр бахьан долаш шерра-шера хIара гектара тIара 1,5—2 центнер ялат доадаьд оаха. Укх тIеххьарча ханналца оасарца къовсам лоаттабара дикагIа дола гIулакх лоархIаш хиннад цIена параш леладелга. Цар дикка гIойле-м ю, цхьабакъда, хьалуш пайда а боацаш хIара шера цар дIалоац дерригача дIадувча лаьттаех пхелагIа дакъа. Цудухьа кхаш оасарах цIена хургдолаш пропашной культураш дукхагIа дIае лаьрхIад оаха. Квадратно-гнездовой хьисапе лелаеш йолча пропашной культураша — хьажкIашта, коартолашта, кхычарна — гIулакх дика дича йиш хул кхаш оасарах цIена хилийта.

Тхо дог тийша да, дIадахача шерашка хинна кхоачамбоацараш дIадаьхача оахош укх шера хIара гектара тIара 33—35 центнер йоаккхаш фуалъяьха хьажкIаш йоахаргхи л а р а х. Шерра-шера дукхагIа хургья оаха ялатийна лаьрхIа дIаювш йола хьажкIаш, хIана аьлча боарам боаццаш хьувкъам лакхбе йиш йола керттера культура я из.

Цу гIулакха мел эша торонаш йолаш я тха колхозе. ХьажкIаш лелаю шоай гIулакх дика довзаш болча говзанчаша. Масала, Датонов Николая механизированни звенос ше лелаеча 200 гектара тIа дIайийначa хьажкIех хIара гектара тIара 31 центнер йоаккхаш фуалъяьха хьажкIаш яьхар. Цул д у к х а тIехьайисанзар ший участка хIара гектара тIара 30 центнер йоаккхаш фуалъяьха хьажкIаш яьха С. Карпова звено а. Укх шера хьажкIаш дикагIа дIаери дукхагIа чуяри духьа шерра социалистически ях а йоаржаяь, хьажкIаш дIаера чIоаггIа кийчо еш я уж шаккха звено.

Гурахье а денз болабелар уж бIаьстан юхье дIадувргдола лаьтта кийчде. Ерригача шоай участкашка зяб аьхай, хадданза кхашка дIакхухь моттигера удобренеш. Деррига фу цIендаь даьннад. Контрольни лабораторе а дихьа хьежачул тIехьагIа деррига хьажкIий фу кондиционни лаьрхIад.

Дикка дукхагIа ювргья хьажкIаш мошача доакъарийна. Цо торо хулийтаргья тхога колхоза хьайбаш мошача а концентрированни а доакъаращца дизза Iалашде.

Ялати кхыйола культураши дукхагIа яха йиш хулийтаргйолча доккхийча кхоачамех цаI да моттигерча удобренеех бизза а нийса а пайда эцар. Iилмои практикои гучадаьккхад, кхон цхьан тонно ше хьоанал телаш доаккхача кхаьдиъ шера хIара гектара тIара цхьан центнера лоархIам болаш доакъара единица тIакхетийташ хилар.

ХIанз сихденна кхашка удобренеш дIакхухьаш да тхо. Январь бетта оаха дIадихьад хьажкIаш дIаювргйолча участкашка дилла 120 тонн кхо, баьца даараштa — 300 тонн, сомийи комсийи бешамашка дилла — 500 тонн. Юкъера лаьрхIача хIара гектара тIа 15 тонн кхо дулларгда.

1962-ча шера колхозе хургда:
1500 бежан, царех 600 бетта етт а болаш,
2000 хьакха,
5000 устагIа
1962-ча шера паччахьалкхенна дIалургда:
1600 центнер хьакхий дулх, 440 центнер-коа тIарча оалхазарий дулх,
280 центнер тха,
350 эзар фуъ,
9800 центнер шура.
КIезига хьувкъаш ийолча културашта меттел дикагIа хьувкъа културaш дIаювргья 4832 гектара тIа.
Ялата лаьрхIа хьажкIаш дIаювргья 430 гектара тIа.
Паччахьалкхенна дIалургья хьажкIий 14190 центнер / фуаляьхача /.

Колхозий хьакъехьара парте политика латт дерригача халкъа хьашташи шоай къахьегамах хьахулар совдаккха колхозийи колхозхойи материальни безам хилари вIаши тардара ларда тIа. Паччахьалкхено новкъостал дергда колхозни строя производительни низаш лакхдалара, еррига колхозаш экономически лакхъяра; цу хана чухь лакхдала деза коммунистически общество хьалъеча колхозни ахархоша лоаца дакъа.

КПСС ПРОГРАММА ТIАРА

Хьайбай боахам— индустриальни наькъ тIа

ДIадахача шерашка тха колхозо кхы а дукхагIа чIоаггIйир ший экономика, ала йиш йолаш да из дикка дIахьалха яьннай, аьнна. Хьайбай боахам чIоагIбара доккха новкъостал дир лаьтта леладара культура дIахо лакхъярои севообороташ нийсача наькъ тIа яхарои.

Шерра-шера дукхагIа дебаш доагIа колхозера доахан. Укх тIеххьарча кхаь-диъ шера 2-зза совгIа дийбад уж. Семилетка диълагIча шера 1500 бежан хургда колхозе, царех детта доахан 600 Iаттага кхоачаш. 1962 шера 2000 хьакха хургья тха.

Тоъал дика дийбад жа а. Укх шера хургба 5000 совгIа устагIа, царех 4800 устагIа исхалий ду тха доаккхар а болаш. 1961 шерара хьайбаш дебадара план а паччахьалкхенна хьайбай продукташ дIаялара план а тIеххоачашйир колхозо. Планал совгIа дIаеннай шура — 100 центнер, дулх — 10 центнер, фуаш — 87 эзар.

Доахан леладеча фермашкарча 470 фуражни Iаттах, божа беттача механически аппараташца 340 етт бетт. Белгалдоалаш гIулакх да, механически аппараташца божа бетташ хиларо къахьегамга дIадодар кIезигдаь ца Iеш, шура дукхагIа йоаккхаш хилар а. Масала, кулгашца хIара Iаттагара 1957 килограмм шура яьккхача, механически дийттача — 2232 килограмм, е 275 килограмм дукхагIа яьккхар. Механически доахан детташ ше лелабеча 30 Iаттагара 89 эзар килограмм шура яьккхар доояркас Д. Вербицкаяс, е хIара Iаттагара 2966 килограмм. Уж тайпа масалаш тха колхозе дуккха а да. Цудухьа деррига доахан укх шера механически детта лаьрхIад колхозо. Шурий-товарни ферма шин корпусе транспортераш оттаергья укх шера, помещенеш механически цIен а яь кхо аракхухьаргдолаш. Массайолча помещенешка автопоилкаш оттаергья, нийшка доакъар дехкаргдола яьшкаш а йоахкаш дола наькъаш дохкаргда. Iанарца доакъар кIаьддараи пхьегIаш йиллараи оттаяь хIара корпусе ялх-ялх йолаш Iыйоахаргаш я.

ДIадахача шера дIа-юха лела йиъ электродоилка ийцай оаха. Цо йиш хулийтаргья ахкан замалахь доахан дажа даххача тIа а ухаш божа механически бетта. Механизмашца беш ба башнеш чуи сангарашкеи йоалла силос хьалйоахаш бола болх а. Цу доллача хIамаша торо хулийтаргья тхога хьайбай продукце единица йоаккхаш хьегача къига додар дикка кIезигде а шуреи дулхи даккхарга дIадодар лохде а.

Укх шера деррига детта доахан бIарчча шера чусоцадаь кхаба лаьрхIад оаха. Цхьабакъда, цу гIулакха тоъал силос колхозе ца хилар бахьан долаш правлене лаьрхIад мошача доакъара дIайийна хинна баьцаш силос хьокхача комбайнашца чу а эцаш, базаш йолча уж тIаоза. Цо йиш хулийтаргья тхога 200 гектар гаргга дола лаьтта мукъадаккха. Цу участке силоса лаьрхIа дIаювргья хьажкIаш, 1962 шера деррига детта доахан кортамукъа а хургдолаш бIарччача шера чусоцадаь леладе йиш хургйолаш.

1958 шера денз хьайбашта искусственни осеменени еш я колхоза фермашка. ДикагIа долча красностепной фух йолча сыргIай семя «Аргун» яхача госплемстанцера тIакхухь. Цу тайппара, шура луш дола доахан ше хьалкхедаьча Iаьсех дебаду колхозо. Искусственни осеменени яро торо хулийтар бIарччача шера Iаьсий дайта а цхьаккха етт Iахара бусаргбоаца гIулакх де а. Масала, дIадахача шера тха колхоза фермашка хIара 100 Iатта тIехьа 98 Iаса хьалкхедир.

Шура луча доаханца беча балха тIехь эггара лоархIамегIара гIулакх да Iаьсий хьалкхедар а уж Iалашдар а. Цудухьа, Iаьсий кхоабача тха колхозхоша из дика а кхетаду.

Массадола дакхаш доа Iаса ше къаьст-къаьста а цIенача а лоаттаду, дийнахьа 2—3-зза хувцаш кIаьда кIалхьарцар а долаш. ЙIоах а еш шура тел Iаьсашта оттаяьча ханашка а боарамашка а хьежжа. 20 ди хаьнначул тIехьагIа цIенача шурел совгIа кхы а чакхъяьккха шуреи Iанарца кIаьдъяь тайптайпара концентраташи тел Iаьсашта. ХIара денна 2—3 сахьата кортамукъа арахец Iаьсий. Цу тайпара кхаьба Iаьсий чIоагIа а унахцIена а хул. Iаьсий тIехдика хьалкхедар а Iалашдар а, хIаьта иштта дулх дукхагIа тIакхетийтар а духьа шерра яхь яьржай Iаьсий леладерашта юкъе. Доккхий хьокхамаш даьхад Iаьсий леладераша. Масала, Довыдова Марияс, хьалкхеде аьнна ше хьаийцача 185 Iаьсах, ца долийташ 6 беттага кхоачаш онда даьккхад 184 Iаса, хIаьта хIара деннеи бийсаннеи 676 грамм дулх тIа а детгадалийтад, планах тIакхетийта дезар 500 грамм мара доацача.

Укх шера доакъарий база чIоагIъяра чотах, эггара хьалха хьажкIаш дукхагIа дIаера чотах, 13610 центнер, е соахкарчул 2342 центнер дукхагIа, шура яккха аьнна декхар тIаийцад тха артела хьайбаш леладераша.

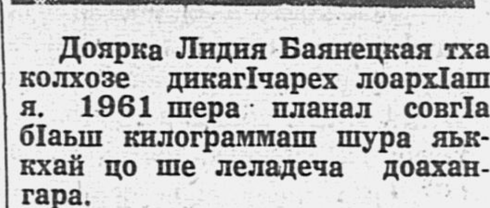
КIезигагIа дийбад тха колхозе жа, хIана аьлча укх тIеххьарча ханналца уйла яьяц искусственни осеменени яра. Деррига жа дукхагIча даькъе морса тха долаш дар. Цудухьа тхаи Iоахарийи кIезига хулар.

Кхы тайпа да колхоза же сурт хIанз. Пхи эзар гаргга устагIа ба боахаме. ХIанз цар лур биткъа хьоаса бола дика тха да. Дулх а дукхагIа доаккх. ДIадахача шера паччахьалкхенга 1000 совгIа устагIа бехкар колхозо. Цхьан устагIан юкъера дозал 55 килограмм дар. ХIара 100 жийна тIехьа хьалкхебаьб 114 Iаьхар, хIара устагIанна тIера 6 килограмми 700 грамми т х а а даьккхад. Соахка жех колхоза кассе дера 110 эзар сом ахча.

Же фу тоадар духьа исхалий ду тха доахача жех дола дика кой ийдаьд, хIанз ий а ду, хIаьта иштта жена искусственни осеменени а ю. Духхьал цу гIулакхо йиш хулийт тхога дукха мах ца бодаш биткъа хьоаса бола тха доаха дуккха Iоахарий кхеде. Искусственни осеменени ярцеи жа хьалха дахка дахарцеи укх шера хIара устагIанна тIера зачетни дозал лоархIаш 8—9 килограмм тха даккхеи хIара 100 жийна тIехьа 130—140 Iаьхар хьалкхебеи йиш я тха боахаме.

Жа дебарца дувзаденна укх шера бIаьстан юхье — хьалха дахкача жена лаьрхIа йIоахъяь моттигаш а йолаш йола керда типови кашара хьалъе лаьрхIад колхозе. Дахкаргдолча жена дика кийчо еш ва колхоза вокккагIа вола жа Iу Мурадян Николай. Цун кашара ремонт яь а йIоахъяь а яьннай. Жа дахкаргдолча отар чу оттаяь хIара устагIанна къаьст-къаьста хургйолаш 120 клетка а гIожеи мошеи доакъараш чудехка нийрч а я. Кашара йолчча тIаэза эшшача боараме йоли кIалхьарцар де кIаьда чаи да. Къаьстта уйла тIайохийт цо пхоарача жерчашта деча гIулакхаи уж кхабараи. Доажадарал совгIа царна силос, концентрированни доакъараш а тел. Цу дерригача хIамаша йиш хулийтаргья цунга тIаийца декхар сийленца кхоачашде: тIехьара къоастадалцца йолча хана хIара 100 жийна тIехьа 115 Iаьхар хьалкхебе а планах даккха дезар 4,2 килограмм мара доацача метте, хIара устагIанна тIера 5—6 килограмм тха даккха а.

Шийжа гула дика гIулакх ду колхоза толашагIа волча жа Iуно Барсигян Рубена а. Соахка цун бригадо 621 жийна тIехьа 789 Iаьхар, е хIара 100 жийна тIехьа 127 Iаьхар хьалкхебир, хIара устагIанна тIера 5 килограмми 700 грамми тха а даьккхар. Уж толамаш даьхад же фу дикка тоадар бахьан долаш.

Доярка Лидия Баянецкая тха колхозе дикагIчарех лоархIаш я. 1961 шера планал совгIа бIаьш килограммаш шура яьккхай цо ше леладеча доахангара.

Дика къахьег цо укх шера а.

Свинарка В. Колесниченкос ше лелаеча хIара нана-хьакхийна тIехьара 18 хурски духхьашха яхкачарна тIехьара — 7 хурски хьалкхеяьй. Из хул планал дуккха а дукхагIа.

Укх шера кхы а доккхагIа декхараш тIаийцад говзача свинарка.

В. ШЕВЧЕНКО
сурташ.

ХЬАКХАРЧ—КАСТА ОНДА А ЙОАЛ, ДУКХАГIА ДУЛХ А ЛУ

Доадаьча хьайбаех доала дулх укх гарггарча шерашка 100 гектар оахама лоархIаш 100 центнерага кхоачаш даккхар духьа дебаде деза каста онда доалаш дола хьайбай боахамера дакъа — хьакхарч.

Фуд цу гIулакха тхона эшар? Эггара хьалха хиланза даргдоацар доакъар да, къаьстта дукхагIа хьажкIаш а йолаш. ХIаьта доакъараш тхога долаш а да. Долче, хьакхарч ебае а дулх дукхагIа даккха а торо йолаш я-кх. Цхьабакъда, дебаш латтача хьайбашта эшачул дукхагIа хилийта деза доакъар массаза а. Цудухьа, дIадувш долча лаьттай структурана юкъе дукхагIа хургья ялатийна а силоса а лаьрхIа дIаювш йола хьажкIаш.

Укх шера 2000-нега кхоачаеш ебае лаьрхIад оаха хьакхарч. Цо йиш хулийтаргья тхога 1800 хьакха кхаьба а яьккха, паччахьалкхенна 1600 центнер хьакхий дулх дIадала. ДIадахача шера паччахьалкхенна дулх дIадалара план тIеххоачашъяьй оаха. Цу даькъе дукха хIама карагIдаьннад хьакхий - товарни фермерча тха болхлошта. Колхоза дикагIа йолча свинарка Дрогуш Аннас шийга лелае дIаеннача 10 нанеи 44 духхьашха яхкачеи хьакхийна тIехьа хьалкхеяьй 527 хурск, е хIара нана-хьакхийна тIехьа 18,1 хурски духхьашха яхкача хьакхийна тIехьа 7,5 хурски. Цун новкъоста Пархоменко Антонинас ужжал йолча хьакхарчашта тIехьа хьалкхеяьй 509 хурск, е планал совгIа 99 хурск.

Соахка ноябрь бетта денз искусственни осеменени ю хьакхарчашта. Цо торо хулийт цкъа яхкаш дуккха хьакхарч цхьана яхкилга вIаштIехьдаккха а йолаш йолча хьакхарчий фу тоаде а.

Продукце единица яккхарга дIадода доакъар кIезигагIа хилийтара чIоагIа гIойле йир дукхагIа йола нана-хьакхарч бIаьстан юхьеи ахкан юхьеи яхка яхаро.

Цу ханашка яь хурскаш доакъар шортта долча хана кхаба вIаштIехьдоал. Цу хана шура а дукхагIа хул. Цудухьа хурскашта чакхъяьккха шура тела йиш я.

Рационага хьежжа хьакхарч бокъонца кхоабилга вIаштIехьдаккхаро колхозага йиш хилийтар чуоттаяь кхоабача хьакхарчашта деннеи бийсаннеи 270 грамм совгIа дулх тIакхетийта. Чуоттаяь кхоабача хьакхийна бетта ах пунт хIана кхетац аьнна дулх тIакхет.

Соахка денз доакъарех етт B_{12} яха витамин. Цо новкъостал ду хьайбашта дулх тIакхетара, уж унахцIена хилийтара, диаь доакъар дегIах дикагIа латийтара. Укх шера колхозе консервировани е лерхI 3000 центнер хьажкIашта. Цу гIулакха хIанзале а бархI кIоаг баьккхаб, хIаране чу 35—40 тонн гIоргйолаш. Консервированни хьажкIехи свеклахи, хIаьта ахкан замалахь баьцехи паста кийчбе пастоприготовитель оттаергйолаш я. Цу тайпара паста а бетташ кийчдаьча доакъаращца кхоабаш хилча хьакхий рациона юкъера концентрированни доакъараш 50—60 процент кIезигагIа тела йиш хургья.

Нана-хьакхарч шоай хурскаш а тIехьа шишша цхьана йолаш кхоабилга вIаштIехьдаьккхад ферме. Иштта хилча станокаш кIезигагIа эш, хурскаш унахцIенагIа хул, дикагIа дегIаух.

Дулх даккха чуоттаяь хьакхарч дуккха цхьана йолаш кхаба а царна механизированни хьисапе гIулакх де а лаьрхIад кастта. Иштта болх бича продукце единица яккхарга дIабода къахьегам дикка кIезиглургба.

Паччахьалкхенна—дукхагIа оалхазарий дулх

Тха колхозерча оалхазараш леладераша укх шера керда декхар тIаийцад — 750.000 фуъ гулдеи 440 центнер оалхазарий дулх даккхеи. Цу гIулакха тайп-тайпара хIамаш тесс оалхазарашта. Концентрированни доакъараш деннеи бийсаннеи 100 грамм совгIа лу. хIара оалхазара. Цул совгIа, доакъарий рациона юкъе йоагIа витамин B_{12}, мел, тух, кхыдола минеральни доакъараш.

Доккхий къахьегама толамаш доах ферма оалхазараш леладераша. ДIадахача шера яхкаш йолча 3780 к о т а м а г а р а 413000 фуъ гулдаьд, е 3435 фуъ планал совгIа.

Фуаш дукхагIа дайтар духьа оалхазараш дикагIа кхабарали Iалашдарали совгIа, дIаьхдаьди оттадаьд ферме. 17 сахьат даьлча денз 20 сахьат даллалца электрически сердало лотаю. ХьалхагIе а эшшача боараме нийлгашка доакъараш тосс. Иштта лелаеча котамаша дикка дукхагIа фуаш ду.

Юрта боахама производство дегIайоалаяра программа кхоачашъеча дикка толамаш даьхад тха къахьегамхоша.

Цхьабакъда, деррига кхоачамех пайда ийцаб ала йиш йолаш дац. Юхейиса торонаш Iаламате дукха я. Царех бизза пайда эцар а паччахьалкхенна дукхагIа ялат, дулх, шура, тха, фуаш далар а тха колхозерча берригача къахьегамхой сийлахьа декхар да.

А. АРЧАКОВ — колхоза председатель, Б. ЧЕЧИН — керттера зоотехник, Р. ЖУКОВ — керттера агроном, А. КУЗНЕЦОВ — комплексни бригада бригадир.

Доазол дехьара

Хьахеца Антуан Гизенга!

Конго патриотически низий лидера Антуан Гизенга керта тIехь морхаш гуллуш йоагIа. Цун вахар кхерамерча хьал тIа да. Дунен адамаш теша йиш йолаш дац, Патриса Лумумба тешаме соратник Мобуту парашютисташта дIакара веннав... цун кхерамзле Iалашъяр духьа, яхаш, колонизаторашеи цар агенташеи дувца хабараш. Дунен халкъаша хоадам боллаш хьадех бокъонца ший лоIамеи цаIал долаши Конго хилийтар духьа лерргIа къовсам лоаттабер хьахеца, яхаш.

Азеи Африкаи халкъий барт-цхьоагIон китайски комитето кепа теха араяьккхача заявлене тIа дорхонца протест ю американски империалисташи цар хуллаши Антуан Гизенга дIаваккха гIертара духьал. Конголезски халкъ ший къаман лоIам болаш ца хилийта гIерташ дутIагIортамаш хинна ца Iеш, белгалдоах заявлене тIа, машари нийсхои хьаштдолча африкански халкъашта а дерригача дунен тIарча халкъашта а кхераме хIама да Гизенга дIаваккхаргахьа лостадаь американски империализмаи цун агенташеи леладу зуламера гIулакхаш. Китайски халкъо хоадам боллаш хьаллоац, йоах заявлене тIа, конголезски халкъо лелабу патриотическии нийсхони къовсам.

Азеи Африкаи халкъий барт-цхьоагIон китайски комитето дIадех Гизенгана а Конго кхыча патриоташта а Iалаьмате чехка кортамукъале лулга. Беррига керда а къаьна а колонизатораш Конгора дIабовла беза.

ООН-а генеральни секретара гIулакх кхоачашдеш волча У. Танага 2.200 члена цIерах телеграмма яхьийтай Болгаре Iилман болхлой союзо. Антуан Гизенга лаьца чувоаллавара духьал протест ю цу телеграмма тIа. Оаха хьадех, йоах телеграмма тIа, ООН-а Iалаьмате сиха Гизенга хьахецилга дар.

Мобуту оттабаьраша вийнача Патрис Лумумбана даьр санна бIеха зулам конголезски патриота Антуан Гизенгана а де кийчлуш хилара тешал деш да долла хIама а, яхаш, кхайкаду Германски Демократически Республика общественносто. Зулерча Эрнст Тельмана цIерахча завода металлисташа берригаш раьза а болаш протест еш тIаийцача резолюце тIа белгалдоах, паччахьалкхен цаIалаи суверенитетаи тIакхувш конголезски халкъ хулга соцадар духьа даь хIама да Гизенга лацар, яхаш.

ООН-а генеральни секретара гIулакхаш кхоачашдеш волчунга шоаш яхьийтача телеграмма тIа Котбусера окружной собране депутаташа кхайкаду, Антуан Гизенгана деча низаша шоаш чIоагIа эгIазбига хилар, хIаьта Iалаьмате сиха из хьахецилга а дех цар. Котбуса округе бахача наьха цIерах хоадам боллаш протест ю оаха Антуан Гизенгага бала кхаьча йолча заговора духьал.

Антуан Гизенгана чIоаггIа водар хилар а кхераш, гIорваьнна волча цу паччахьалкхен деятелана леладу бокъо йоацараш совцаделга хоадам боллаш хьадех оаха, йоах Польски Халкъа Республика кхыча мехкашцарча гIулакхий сейма комиссе заседане тIаийцача резолюце тIа. Конго эттача хьала гIулакх тIехьа ца а доахаш, сихха Кхерамзлен Совете дувцар дунен тIарча машара гIулакха пайдана хургхиларах шоаш чIоаггIа тийша хилар цар кхайкаду резолюце тIа.

Азеи Африкаи мехкий барт-цхьоагIон Монгольски комитето кепа йоазон тIа араяьккхача заявлене тIа ерригача монгольски общественноста цIерах дIадех ВIашагIкхийттача Къамий Организацегара а ООН-а генеральни секретара гIулакхаш кхоачашдеш волча У. Танагара а Антуан Гизенга вахар лорадара эша гIулакхаш Iалаьмате сиха чакхдоахилга. Заявлене тIа белгалдоах, духхьала ООН-а бIуна командоване новкъостал а деш мобутовски бандиташа Гизенга лаьца хилар. Патрис Лумумба шоаш вийннача тайпара Антуан Гизенга а ве гIерт конголезски халкъа моастагIий.

А. Гизенга Iалаьмате сиха хьахецилга а Конго чурча гIулакхашта цхьанна тайпара юкъе ца гIерташ империалисташ совцилга а хоадам боллаш дIадех монгольски общественносто.

Антуан Гизенгана хатар эккхар кхераш шоай дегаш чIоагIа тохаденна хилар кхайкаду дуккха нах юкъе а болаш Каире хиннача митинга доакъашхоша берригаш раьза а болаш тIаийцача резолюце тIа. Конголезски патриотически низаш вIашагIдаха гIерташ США керте а йолаш империалисташа леладу тийшача балха гIулакхаш чIоаггIа харцахьа лоархI резолюце тIа. Резолюце тIа иштта харцахьа лоархI, Конго ший лоIамеи территориальни цаIал долаши хилийтара меттел, сепаратиста Чомбена а цо оттабаьча доазол дехьара бараштa а гIо а деш, хIаьта цунца цхьана конголезски патриоташтеи цар лидераштеи хадданза духьал а ювлаш ООН-а леладу гIулакхаш а

Антуан Гизенга гадаккхара тIахьех митинга доакъашхоша Африка, Азе, Латински Америка деррига шоай лоIамера мехкаш, дерригача дунен тIара прогрессивни низаш.

Патрис Лумумба вийна шу дизарца дийзза Азеи Африкаи мехкий барт-цхьоагIон ливански комитето кепа йоазон тIа араяьккхача заявлене тIа тIахьехам бу ца вуйташ Антуан Гизенга кIалхарваккхара. ХIанз империалисташ гIерт, — йоах заявлене тIа, Лумумба болабаь Конгора болам бохабе а шоаш цунна даьр Гизенгана де а. Цхьабакъда, дунен тIарча кортамукъале езаш болча наха из зулам юхадайтаргдац.

«Конголезски сийлахь-воккха патриот Лумумба вийна шу даьнначул тIехьагIа юха а, Конго ший лоIамеи цаIал долаши хилийтара тIехьа цо лоаттабаь къовсам дIахохьош вола Антуан Гизенга ве гIерташ ба» — йоах Французски коммунистически парте заявлене тIа.

Гизенга лацара духьал протест а еш, Конго эттача хьала французски Iаьдалаш бехктохкаме хилар белгалдоах Французски коммунистически парте. ООН-е ше лаьцача позицеца Франце правительствас гIо дир Катанга яха провинци дIакъоастаяра, йоах заявлене тIа.

Антуан Гизенга ца вуйташ мукъаваккхара эша гIулакхаш Iалаьмате сиха ВIашагIкхийттача Къамий Организаце чакхдоахилга, империалисташа Конго бехка цIур соцабелга, ший лоIамеи цаIал долаши из мохк хилийтара тешам оттабелга дIадех Французски коммунистически парте.

(ТАСС).

ДIахо хьош я Грознерча «Труд» яхача спортивни общества клубе РСФСР-е гIолла спортивни общества Централъни Совета кхалнаха юкъера хьалхара моттиг яккхара йола полуфинальни шахматни яхь.

Цига яхье баьннарашта юкъе къаьстта дикагIа ловзарах лидерий цIи яьккхай Е. Григорьевас (Ростов на-Дону), А. Полищук (Пятигорск). 10 очко яккха езача 8,5 очко яьккхай цар. Царна тIехьа боагIа Э. Михайленко (Ростовски область) — 7 очко, Е. Белкина (Астрахань) — 6,5 очко.

Спортивни яхье тIехь-тIехьагIа дикагIа ловзаш хьайоагIа эггара къонагIа йола Грознера спортсменка Л. Сусоева. ТIеххьарча шин туре М. Филипповайцеи (Липецк) З. Коноваловайцеи (Москва) ловзарах 5,5 очко а йоаккхаш ворхIагIа моттиг яьккхай цо. Дика ловзаш хьайоагIа шоллагIа йола спортсменка Л. Веркина а.

ХIанз тIеххьара шахматни тураш дика чакхъяхара къовсам лоаттабеш ба яхье баьннараш.

В. ЕРЕМЕЕВ,
спортивни яхьа керттера судахо.

СУРТА ТIА: Е. Григорьева.

СМОТРАГА КИЙЧЛУШ БА

Вай республике болх дикагIа вIаштIехьбаьккхарех я Грозненски района ЦхьоалагIча мая цIерахча колхоза культура ЦIен художественни самодеятельноста коллектив. Цу барт тайнача коллективо шоай колхозе концерташ увттадарал совгIа кхыча районашка ухаш а хьокх шоай самодеятельни говзалаш.

ДIадахача шера уж хиннаб Урус-Мартана района Алхан-Кала, иштта кхыйолча юрташка. Укх шера художественни самодеятельноста артисташа лаьрхIад Ачхой-Мартана районерча къахьегамхошта концерташ увттаде.

Дукха ха йоаццаш самодеятельни коллективо «Аргун» яхача совхозе дика концерт оттадаьд. Концертага хьажа гулбеннабар совхоза болхлой, гIулакхера нах, цIен-ноаной, къаьстта хоза хийтар гулбеннарашта хоро аьнна «Коммунисташ боагIа», «Тха Даьхе» яха иллеш, «Прокурор», «Теша», иштта кхыйола интермедеш.

ЧIоагIа раьза хилар концерте, гулбеннараш самодеятельноста оттадаьча концерта.

Самодеятельни коллективе дакъа лоацараш тайп-тайпара говзалаш йола нах ба. Царца ба трактористаш, дояркаш, шофераш, полеводаш, иштта кхы а.

ХIанз кастта хургйолча йиълагIча республикански смотра чуийнна кийчо еш я из коллектив.

Ю. БАЗГИЕВ.

ВИННИЦКИ ОБЛАСТЬ. Украинал араьа а чIоаггIа цIи хеза да «Авангард» яха немировски салаIара цIа. БIарччача шера укхаза галаIа ух Москвера, Ленинградера, Киевера къахьегамхой, Донбассера горнякаш. ХIанз укхаза я кубински кагирхой группа — юрта боахама механизаце Новокаховскии Золотоношскии училища дешархой.

СУРТА ТIА: салаIара цIен парке соалозаш хехкаш ба кубинцаш.

Е. Копыта сурт.

ТАСС фотохроника.

Практиканта заметкаш

ХIара хьехархо декхарийла ва берий оамал, дешарцара цун уйла, хьаькъал довзаш хила. Дика ха деза цунна моллагIча а ше хьехача предмета хьехара методика. Уж лоархIамера декхараш шоашта хьалхашка латтилга дика кхетаду укх шера Нохч-ГIалгIай пединститут йистейоаккхаш болча студенташа.

Дукха ха йоаццаш института 5-ча курсера студенташ вай республикерча тайп-тайпарча районий юрташка педагогически практиках хинна цIабаьхкаб.

Тхо хилар практиках Наьсарен района Экажкъонгий-Юртарча юкъерча школе. Цига 5-ча классагара 10-ча классага кхаччалца эрсий мотти литературеи, гIалгIай мотти литературеи хьехаш хилар тхо.

Хьехара практика дIайолаеш дешархоша хьалха дIаяхача хана дийшар юхакердадоаккхийташ даболабир оаха тхоай болх. Дешархошта оаха бовзийтар гIалгIай писателаш, цар язъянь произведенеш еша а ешаш, цар чулоацам, идея дика кхетаяйтар.

Дукха кхоачамбоацараш нийсделар тхона — практиканташта духьал институте наьна меттала литература ца хьехар бахьан долаш а. Литература урокаш тIа дукха болх бе бийзар тха, хIаьта берашта пайданера хургйолча тайпара дIайихьар оаха практика.

Дика чакхъяьккхар педагогически практика студенташа Берсанов Iумара, Альдиев Махьмада, Мальсагов Ахьмада, Дударов Урусхана, иштта кхыбараша а.

ХIанз практиках нийсденна кхоачамбоацараш юкъера дIадоахаш а юха а деша баьхкаб студенташ.

Б. КОСТОЕВ,
Хь. БАЛАЕВ,
Грознерча пединститута 5-ча курса историко-филологически факультета студенташ.

Харцахьа долга ховшшехьа а...

Дарбан учреждене керттера декхар да, могаш воацача сагагара бала мамогга байбар а лазарца къовсам лоаттабе цунна лерттIа новкъостал дар а.

Цхьабакъда, цунца тарлуш дац мотт сона Грознерча № 1 йолча поликлинике хирургически новкъостал эшаш болча цамогача наха деш дола цхьадола гIулакхаш.

Дуккха шераш хьалхагIа дена поликлиника кIалхарча этажа тIа хиннай хирургическии процедурнии кабинеташ. Уж чIоагIа аьттув болаш яр могаш боацача наха. Из ишта долга шоашта ховшшехьа а, поликлиника кулгалхоша хирургическии процедурнии кабинеташ шоллагIча этажа тIа а яьха, мукъадаьннача кIалхарча этажерча цIеношка яхкаьй юххьанца кхалнахага хьожеи маьхий деттеи кабинеташ.

Хирурга тIакхача, е маьже ехка езаш хилча, чура лийлха маьженаш, кхыдола айпаш хинна бола нах, гIажамаш тIа а багIаш, лакхача лагIаш тIа гIолла шозза вIаштIардаьча цIенош тIа бовла безаш хул. Цу ханна поликлиника кулгалхошта дIахаза дезар цамогаш болча наха царех доаха бехкаш.

№ 1 йолча поликлинико даь гIалат сихха тоаде деза Грозненски Горздравотдело.

Чарлз Диккенс

(Ваьча дийнахьа денз 150 шу дизарга).

ГIорваьнна английски писатель-романист, XIX бIаьшерен критически реализма боккхагIа барех вола викал, Чарлз Диккенс (1812—1870) литература юкъе венав 30-гIа шераш долалуш, общественни вахара демократизаци яра болам мехка шерлуш латтача хана.

Ше болх бе волавеннача хана денз бокъонца вола, даьй-мехка дуккхача тайпара дола вахар довзаши дезаши вола ший къаман художник санна волавеннав из ший произведенеш язъе. Диккенса дукха безаш хиннаб ший наьна мотт, хIаьта цунах боаггIача тайпара пайда эцаш а хиннав. Бокъонца дола вахар реалистически хьахьокха а гIерташ, дIадаха бIаьшере юкъе кхаьчача хана английски халкъа вахара истори бокъонца долчча тайпара хьахьекхад писатела.

Ше хьалххара язъяьча произведенеш тIа а («Очерки Бозе» «Пикквикски клуба посмертни запискаш») Диккенса критика а еш ювц буржуазни демократе лицемерии ханжествои. Дунен литература исторена юкъе вахав Диккенс дика юморист а сатирик а санна. Цун романаш тIа белам английски обществa айпашта критика ю низ бола герз а хиле дIаотт. Чартистски болам эггара чIоагIагIа айбенна шераш да писатела сатирически говзал лакхъенна ха. Цу хана цо яздаьд доккха романаш. «Чезлвита Мартина вахари гIулакхаши» (1843), «Домбии воIи» (1847—1848). «Копперфильд Давида ше дийца цун вахар» (1849—1850), «Шийла цIа» (1852—1853), кхыдараш,

Диккенса гучайоаккх капитализм, Англе политически система халкъа духьала хилар хьахьокх. Маркса яьхачох, Диккенса ший романашка «политическии социальнии бакъдараш дукхагIа гучадаьхад дуненна, политикаша, публицисташа, моралисташа цхьана хьаийцача из даьчул». Писатело 37 шера гаргга баь творчески болх бIаьхий а, массе оагIув чулоацаш а, цкъаза вIашдухьаленаш йолаш а хиннаб. Цхьабакъда, массаза а вахара бакъдолчоа тешаме волаш хиннав из.

Диккенса книжкаш дунен дукхагIа долча меттала даьхад, хIаьта хIанз а тIехьа миллионаш болча наха дукха дезаш а да цун даьхене меттел, дуккхача кхыча мехкашка а.

Керда сборник арахийцад

Дукха ха йоаццаш сайрийнарча кагирхой школашка беча балха опытах йолча статьяй сборник арахийцад Нохч-ГIалгIай АССР хьехархой говзал лакхйоаккхача институто. Из сборник арахийцад сайрийнарча школашка болх беча хьехархошта долча новкъостала.

Сборника тIа кепа техай Грознерча № 1 йолча сайрийнарча школа завуча Г. Удалова язъяьча «№ 1 йолча сайрийнарча кагирхой школа хьехархой коллективо урока эффективность лакхъеш беча балхах» яхача статьяна.

Предприятештеи кагирхой школаи юкъера бувзам бувцаш я № 4 йолча сайрийнарча кагирхой школа директора Н. Бубнова язъянь статья. Дешархошта къахьегамца дика пайда болаш хилар хьагойташ сакъердаме масалаш доаладу физика хьехача Грознерча сайрийнарча кагирхой №№ 3, 6 йолча школай хьехархоша И. Власенкоси А. Городинскоси язъяьча статьяш тIа.

№ 10 йолча сайрийнарча кагирхой школа директора И. Саркисовас язъянь статья а я сборника тIа.

Н. МИХЕЕВ.

ЛадувгIа радиога

4-ча феврале:
7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор; 7.30 — ашараш; 7.35— «Ленинан некъ» газета обзор; 7.50— хоамаши передачай программеи; 8.20 —«Сердало» газета обзор; 8.35 — «ДоттагIлени машареи ашараш» — концерт; 16.00 — пионераштеи школьникаштеи передача (эрсий меттала); 16.20 — театральни обозрени (эрсий меттала); 16.55 — ашараш; 17.00 — Москвера трансляци; 17.15 — радио-ладувгIархой заявкех концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИ

12.00 — «Сакъердамерча стихай мехка» — лохехьарча классашкарча берашта лаьрхIа Маршака стихаш; 12.25 — «Подпольни пионерски отряд» — художественни фильм»; 18.00 — передачай программа; 18.05 — «Мишели Мишуткеи»— берашта лаьрхIа комеди; 18.45 — арахьарча политика хьакъехьа комментатора выступлени; 19.00 — киножурнал; 19.10 — «На сон грядущий» — Ленинградски миниатюрий театра, Аркадий Райкина дакъа а лоацаш оттаю спектакль (дIахододар); 20.00 — телевизионни кердадараш (эрсий меттала); 20.15 — передачай программа; 20.20 — «Когда чувство побеждает рассудок» художественни фильм (телезрителий заявкех) — 16 шу даланза долча берашта хьажа могадац; 21.40 — «Зеленый шум» — документальни фильм.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

Тахан кинотеатрашка

Челюскинций цIерахча кинотеатре

Йоккха зал — «ЖIаргаш леладераш» (ши сери цхьана)
Долалу: 9, 12.30, 3.40, 7, 10.10.

ЗIамига зал № 1 — «Денал зув никъ».
Долалу: 8.30, 10.30,12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗIамига зал № 2 — (Берий сеанс) «ТIема къайле». Долалу: 9, 11.
«Корах йоагIа сердало».
Долалу: 1, 3, 5, 7.10, 9.

ЗIамига зал № 3 — «Стрекачев Мишкий ший тайпара никъ».—(Берий сеанс).
Долалу: 9.30, 11, 3.40.
«Денал зув никъ».
Долалу: 1.30, 3.30, 5.30, 7.30, 9.30.

«Родина» яхача кинотеатре

Широкоэкранни фильм—«ЖIаргаш леладераш»— (ши сери цхьана).
Долалу: 8.20, 11.20, 2.45, 6, 9.10.

Продукци дикагIа хилийтар духьа

Парте XXII-ча съезда решенеща дегаш ураоттадаь йолча Къахьегама ЦIеча Байракха орден лелаеча Грозненски мехкдаьтта чакхдоахача завода йоккхача коллективо партийни организаце хьалхленца толаме кхоачашду хьайоаккхаш йола продукци дукхагIа хилийтара а вай мехка эшаш йолча мехкдаьтта продуктай керда тайпаш дахара а декхар.

Укх тIеххьарча хана заводо арахец керда продукци — трансформаторни даьтта, керда тайпа парафин, дизельни доагор, хIаьта оаха дика тоаяьй кIай парафин, битум, даьтта, растворителаш, кхыйола продукци.

Вай мехка а керда йола процессаш — мистал йоацаш бензин цIенделга («калош»), дизельни доагора карбидни депарафинизаци елга, кхыяраш — караерзаяьй заводе.

Доккхий балхаш деш латт заводе технологически процессашта автоматизаци, механизаци, модернизаци яра гIулакха.

Заводской марка сий бахьан долаш къовсам лоаттабе а тIехдика мара продукци ара ца хеца а аьнна москвичаша дIадоладаь гIулакх хьал а лаьца, тха установка, лабораторей, цехий дуккха коллективаш а цу тайппара цу яхьа юкъе а яха, тIаийца декхараш сийленца кхоачашдеш я.

Опытни технолог С. Г. Дорошинская керте а йолаш партийни тIахьожама комисси вIашагIъеллай завода парткомо арахецача продукце дикал миштай хьажа аьнна. ХIаьта цу гIулакха цо чIоаггIа болх а баьб. Нагахьа санна миччахьа а продукци дика йоацаш моттиг нийсъелча, сихха де дезар а дийя лер тIа доаккх цар гIулакх. Дуккхача цехий партийни организацеша шоай партийни собранешкеи заседанешкеи дийцад продукци дикагIа хилийтар хьакъехьа москвичаша дIадоладаь гIулакх. Из дош дувц пен газеташа, «Нефтепереработчик» яхача дуккхача тиражах арадувлача газета тIа, хIаьта цунах дика пайда а боал. Заводо арахецаш йола продукци дикка дикагIа хиннай, во продукци нагахьа арахецац заводо хIанз.

Заводо арахеца гаранти а йолаш дола продукце дуккха тайпаш завода паспортащца, производственно - товарни конторе кхы проверка а ца ещ, дIаухийт. Уж тайпа продукци я растворитель, даьтта, парафин, битум, кокс, кхыяраш.

Тха дикагIа йолча установкаша тIехдика мара арахецац продукци: нов. Пушкина начальник йола 11-гIеи нов. Шапошникова начальник йола 10-гIеи установкаш, нов. Храпенко начальник вола коксовии нов. Тимофеев начальник вола парафиновии цехащ, дуккха кхыяраш.

Арахецаш йолча продукце дикал лакхъяра гIулакха укх тIеххьарча хана шоай болх тоабаьб 5—6-гIчеи (нач. нов. Штайнгардт), 3-гIчеи (нач. нов. Мельников), 14-гIчеи (нач. нов. Соковнина) установкай коллективаша.

Продукци тIехдика хилийтар духьа къовсам лоаттабелга завода берригача болхлоша, партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша дуккха уйла тIаяхийта езаш доккха а хала а гIулакх да. Заводе из гIулакх дизза кхоачашхинна даьннад ала йиш йолаш дац. Цхьаццайолча установкаша во продукци ара а хийце, цул тIехьагIа из тоаеши лерттIа яр мара дIа ца яхьийта гIерташи дуккха ахча а ха а йоаеш моттигаш нийслу тха хIанз а. Масала, укх тIеххьарча хана болх вогIа бе яьннай № 1—2 йола установка (нач. нов. Абасалиев, инженер нов. Стерленко). Цхьабакъда, цу установка болх тоабара эшар а деш да хIанз. Продукци дикагIа хилийтара тIехьа къовсам лоаттабелга кампане хьисапера гIулакх а ца лоархIаш, ерригача коллективо денна кхоачашде деза ший гIулакх лархIа деза.

Цу деша хьакъехьа завода новкъостал эш производственно-товарни конторагара, хIана аьлча цкъаза завода цо яйташ йола бедал халла мара цунах дика продукци хьаяккха йиш йоацаш во хул. ЧIоаггIа новкъостал эш мехкдаьтта чакхдоахачеи химически промышленноста управленегара, хIана аьлча дика продукци яккхара ца хилча яргйоаца реагенташ завода хьа ца яйташ касткаста гоаю.

КПСС XXII съезда исторически решенеш кхоачашъяр духьа къовсам лоаттбеш йолча завода коллективо ший деррига хьинар а кхетам а тIабохийт вай мехка коммунизм хьалъяра гIулакха юкъе лаца доаггIаш дола дакъа лацара.

П. СЕЛИЦКИЙ,
ГНПЗ парткома секретарь.

СЕРДАЛО
4-гIа оагI. 4 февраль, 1962 шу.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, ЦIеча фронтовикий улица, 15, Телефонаш: редактора зам. — 2-07-01; бехктокхама секретара — 2-45-48, партийни вахареи, экономикаи, письмойи отделий — 2-25-72; корректорске — 2-30-91;
АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Красных фронтовиков, 15. Телефоны: зам. редактора — 2-07-01; ответственного секретаря — 2-45-48, отделов партийной жизни, экономики и писем — 2-25-72; корректорской — 2-30-91.

1918 шерарча 11-ча августа цIерах йола типографи, г. Грозный, Революце проспект, 30/3.
Типография имени 11 августа 1918 года, г. Грозный, проспект Революции 30/3.

СФ05004 Заказ № 645.